

ST. OLAV *Pinsen 1992*

ST. OLAV

Innhold

3	Den Hellige Ånds syv gaver	<i>Frans av Sales</i>
4	Miljøkrisen - hva kan Kirken gjøre?	<i>Erik Lykke</i>
6	“Aetatis novae” - en ny dagning	<i>Kevin H. Donlon CSsR</i>
9	Om Europa og evangeliet	<i>De nordiske biskoper</i>
10	Tro og fornuft skal virke sammen	<i>Baby Johannessen</i>
11	Overbefolkning politisk røkteppe	<i>Fra “New Scientist”</i>
12	Født av en katastrofe	<i>Carlos Fuentes</i>
13	Salgsware	<i>Fra “Kirke og kultur”</i>
14	Leserbrev: Tidsskriftet St.Olav
og abort	
15	Vellykket på Vestlandet	
16	Menneskelivet er hellig	<i>Den irske bispekonferanse</i>
17	Pavelig oppfordring: Gjengi
tro og kristenliv sannferdig!	
18	Sr. Praxides og sr. Felicitas in
memoriam	
19	Preken	<i>Sr. Hedwig Osterhus CSJ</i>

*P*avens anliggende for bønnens apostolat i juni:

At kjærlighet til Jesu hellige hjerte må inspirere oss til å åpne våre hjerter for dem som lider nød.

At kirken i Kina må holde fast ved sin troskap mot Peters etterfølger og oppnå mer frihet.

Den Hellige Ånds syv gaver

Måtte din guddommelige Majestet skjenke oss:
Gudsfrykts ånd, så vi tjener deg som sønner,
Fromhets ånd, så vi ærer deg som en kjærlig far.
Kunnskaps ånd, så vi erkjenner det gode
og avskyr det onde,
Styrkens ånd, så vi overvinner alt
som hindrer oss i å gjøre rett,
Råds ånd, så vi vet å skjelne
og velge det som fremmer vår fullkommenhet,
Forstands ånd, så vi fatter skjønnheten
i troens mysterier og evangeliets velsignelser,
og - endelig -
Visdommens gave, så vi erfarer hvor Herren er nådig,
og får glede oss i hans utsigelige godhet.
Salige er vi dersom du skjenker oss disse gaver!
For de skal føre oss opp,
helt opp til det øverste trinn på den hemmelige stige,
der din Sønn, vår guddommelige Frelser,
favner oss med utstrakte armer og fører oss
inn i sin himmels herlighet.

Frans av Sales (1567-1622) i den nye Bønneboken

"Global oppvarming truer velferden for hele Guds skaperverk," heter det bl.a. i en erklæring for en tid siden fra kirkeledere i USA og Kanada, blant dem generalsekretæren for Den kanadiske bispekonferanse og representanter for de respektive nasjonale kirkeråd. De oppfordrer sine lands regjeringer til å redusere "ødeleggende energiødselende praksis".

"Vi ser klart den ødeleggende økologis-

ke virkning den sløsende forbrukerlivsstil i Nord-Amerika har," heter det i erklæringen. Som også noterer at de fattigere utviklingslandene vil komme til å lide "disproporsjonalt av en krise som i det store og hele er fremskyndet av de rike land i nord. . . Nord-Amerika bærer hovedskylden. USA er verdens største enkeltprodusent av 'drivhusgasser', mens Kanada har den høyeste prosent pr. innbygger av alle de industrialiserte land".

ORIGINS

På trygg avstand

Nasjonene som driver atomprøvesprengninger hevder at disse er ufarlige. Men i nesten samtlige tilfeller er testfeltene lagt til områdene til urbefolkninger og minoritetsfolk, på trygg avstand fra de sentrale myndigheter. NATUR OG MILJØ BULLETIN

Miljøkrise: Hva kan Kirken gjøre?

Angår miljøproblemene kirken? Ja i høy grad. I rundskrivene "Menneskenes Frelser" (1979) og "Centesimus Annus" (1991) skriver *Johannes Paul II* at vi forsømmer vårt moralske ansvar overfor balansen i naturen, våre etterkommere og våre medmennesker. Dagens holdninger og politikk er tuftet på egeninteresse og unnfalhet.

Det negative vi må søke å komme bort fra, er det fattige og ensporede i menneskets holdning, sier han videre. Mennesket motiveres av begjær etter å besitte ting snarere enn å forbinde dem med sannheten. Det mangler den uselviske og estetiske holdning som skapes av undring over å være til, og av det vakre som gjør en i stand til i synlige ting å se budskapet fra den usynlige Gud som skapte dem. Det er slik menneskeheten i dag må være seg bevisst sine forpliktelser overfor fremtidige generasjoner.

Om forfatteren:

Erik Lykke er forsker ved Fridtjof Nansens institutt, men har tidligere arbeidet både for norsk utenrikstjeneste og Miljøverndepartementet; i årene 1984-87 var han direktør i OECDs miljøvern-avdeling. Han er nettopp ferdig med redigering av og bidrag til en engelsk publikasjon om "Achieving Environmental Goals", og forbereder for tiden et forskningsprosjekt med hovedvekt på etikk og miljø.

Vi bruker kloden etter eget for-godtbefinnende og overser at den har sine egne forutsetninger og et opprinnelig formål. Selv om vi kan nyttiggjøre oss jorden og det som lever på den, må vi respektere de gitte begrensninger. Nå opplever vi at råstoffressursene, energireservene og naturmiljøet i økende tempo forringes og ødelegges.

Forbrukskulturen ødelegger

Forbrukskulturen i de rike land vokser seg stadig sterkere til tross for at den bidrar til at mange mennesker andre steder hver dag dør av underernæring eller feilernæring. Forbrukssamfunnet og forbruksøkonomien er ikke underlagt etisk kontroll. Resultatet er angst hos den enkelte for virkningene av utviklingen, og økende spenning innenfor og mellom samfunnene.

I rundskrivene er paven ikke bare opptatt av å beskrive og kritisere den tilstand vi har brakt oss selv i. Han ønsker også å veilede: Aksepterer vi ikke at det finnes en overordnet sannhet, overtar maktens krefter, og hver enkelt bruker de midler hun eller han rår over for å få gjennomslag for sine interesser

og sitt syn, uten hensyn til andres rettigheter.

Resultatet er en voksende svikt i evnen til å vurdere særinteresser ut fra en konsekvent oppfatning av hva det er som utgjør våre felles goder. Disse er mere enn summen av alle særinteresser. Det som trengs, er en bedømmelse og behandling av særinteresser ut fra et verdisyn. Dette forutsetter igjen en riktig forståelse av det enkelte menneskes verdighet og rettigheter.

Statens oppgaver

Det er statens oppgave å sørge for vern og bevaring av slike fellesgoder som naturmiljøet og menneskets miljø, som ikke kan trygges bare ved hjelp av markedskreftene. Men de krav offentlige myndigheter møter, blir ikke alltid prøvet ut fra rettferdighetskriterier og moralske kriterier. Det legges heller vekt på den velgermessige eller finansielle makt hos de grupper som forfekter dem. Over tid skaper en slik politisk opptreden mistillit og apati, med medfølgende tilbakegang i politisk deltagelse og samfunnsånd i befolkningen, som føler seg misbrukt og desillusjonert.

Det viktigste vi bør forvente av staten, er at den prøver å sørge for at det samfunn og den befolkning som den er rammen for, får være herre og hersker over sin egen skjebne. Det felles beste som statsmyndighetene skal tjene, kan bare bli virkeliggjort helt ut når alle borgere er sikre på at deres rettigheter blir respektert. En samfunnsorganisasjon med skille mellom lovgivende, utøvende og dømmende makt gjenspeiler et realistisk syn på men-

Stengt for forfulgte kristne?

Det blir stadig vanskeligere for kristne flyktninger fra Irak og Iran å få innvandringsstillatelse til USA, ifølge Rapphaelswerk, som hører inn under tysk Caritas. Den nye innvanderlov anser ikke forfulgte religiøse mindretall som innvandringsberettiget. F. eks. anerkjennes ikke lenger armenske kristne fra Iran, til tross for at de lever under konstant press; selv om de har ydet motstand mot Saddam Hussein, anerkjennes de ikke som flyktninger.

KIPA/KATOLSK ORIENTERING

Midtøstens kirkeråd slår alarm

Irak er i ferd med å oppdra en generasjon underernærte barn. De mange årene med krig har gått verst utover de kurdiske barna. Opplysningene kommer fra en alarmerende rapport utsendt av "Middle East Council of Churches", som har hatt hjelpearbeidere inne i Irak. Her heter det bl.a. at kurdiske barn streifer tynnkledt omkring i fjellene og samler ved som de kan selge. .

Ifølge magasinet "Middle East Interna-

tional" er barnedødeligheten i Irak mer enn tredoblet siden begynnelsen av Golfkrigen. En gruppe forskere ved Harvard-universitetet har undersøkt mer enn 9.000 irakiske husholdninger og bl.a. funnet at omlag 50.000 barn er døde som følge av krigen og FN-sanksjonene mot Irak. 30 prosent av irakiske barn under fem år - det vil si omtrent en million barn - er underernærte.

neskets sosiale natur, som krever en lovgivning som beskytter den frihet alle har krav på. For å sikre dette, bør hver maktpol i staten begrenses av annen makt og innflytelse, som holder hver enkelt makt innen gitte rammer. Dette er prinsippet om "lovens overhøyhet" hvor loven står over individenes vilkårlige vilje.

Det felles beste for den menneskelig familie

Vi trenger også en verdensomspennende innsats for å hjelpe alle som i dag er stengt ute fra deltagelse i økonomisk og menneskelig utvikling. For at alle skal kunne få tilstrekkelig del i klodens ressurser, kan det kreves viktige endringer i makt, inntekter, livsstil, produksjon og forbruk, og mindre ødsling med miljøressursene og de menneskelige ressurser.

De politiske institusjonene må tilføres tilstrekkelig forståelse av hva som er det felles beste for den menneskelige familie. I dag opplever vi en "globalisering" av økonomien. Det er en voksende erkjennelse av at dette bør følges opp med utbygging av effektive internasjonale organer som kan overvåke og påvirke den økonomiske utvikling ut fra hensynet til det felles beste.

Skal vi ta fatt på disse krevende oppgavene, må vi vekke, akseptere og utdype forståelsen av moralsk ansvar, skriver paven.

Pavens syn finner gjenklang hos mange. Langt utenfor de troendes rekker erkjenner man at mye av det som skaper problemer i vår tid, skyldes overdreven tiltro til at vi ved hjelp av vitenskap og teknologi

kan beherske utviklingen. Vi skyver til side at ingen av oss er utelukken- de rasjonelle i vår fremferd. Eller at forskningen bare kan gi en begrenset del av svarene på miljøproble- mene.

Mange forskere erkjenner dess- uten at under dagens forhold kan det være vanskelig for forskningen å leve opp til etiske idealer om upartiskhet, kritisk vurdering og åpenhet. Dette skyldes blant annet at forskningens oppdragsgivere ønsker å pynte på eller skjule ube- hagelige kunnskaper.

Dette henger igjen sammen med de svakheter i beslutningssysteme- ne som paven setter fingeren på. Svakheter som vi også kjenner godt igjen i Norge, og som gjenspeiler seg i beklemmende uoverensstem- melser mellom regjeringers hand- linger og de mål de sier seg å for- følge. Kortsiktige særinteresser får lettest overtaket når offentlige orga- ners vurdering og behandling av miljøforstyrrende virksomhet gir begrensede muligheter for innsyn og inngrep fra publikum – den ster- kest berørte part. Derfor er det et klart behov for å erstatte dagens statovermektige, vilkårlighetspre- gede beslutnings-ordninger i mil- jøspørsmål med anvendelse av rettsstatens prinsipper, slik Johan- nes Paul II tar til orde for.

Viktig utfordring

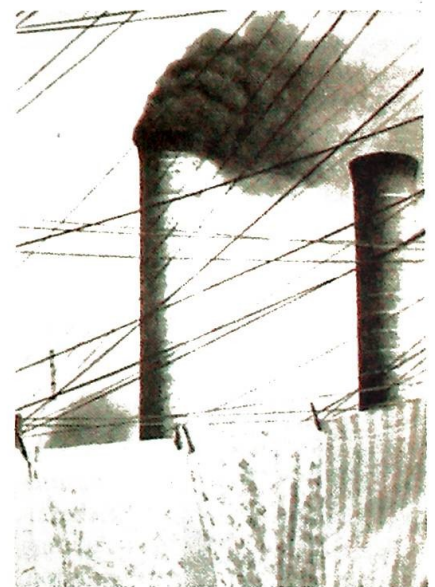
Hva kan og bør så Kirken og dens enkelte ledd gjøre for å "vekke, akseptere og utdype" forståelse av vårt grunnleggende moralske ansvar overfor kommende slekter, overfor det naturmiljø hvis sunn- hetstilstand vi er så avhengige av,

og overfor vår neste?

Kan den gi en mere konkret vei- ledning om det enkelte menneskes rettigheter og plikter? Kan den utdype pavens tanker om de institu- sjonelle rammer som legger forholdene til rette for at det moralske ansvaret kan få større tyngde og gjennomslagskraft – i de enkelte land og i samarbeid mellom lande- ne –?

Også vi som hører til Kirken i vår del av verden, burde innlede en gjennomgåelse av disse spørsmåle- ne med pavens tekster som utgangspunkt. Kontakter kan opp- rettes med deltagere i tilsvarende overveielser i andre land. Andre i Norge – forskere, kirkesamfunn – vil være interessert i den katolske kirkes syn, og i å bli innbudt til å delta i en dialog. Biskop, prester, legfolk, og – kanskje ikke minst – Unge Norske Katolikkers Forbund har her en viktig utfordring.

Erik Lykke

Et samarbeidsprodukt

"Fra begynnelsen av har vi samarbeidet med bispekonferansenes mediekommisjoner," skriver erkebiskop John P. Foley, leder for Vatikanets Massemediekommisjon, i *L'Osservatore Romano* i forbindelse med den nye medieintruks "Aetatis novae". "Arbeidet begynte med et spørreskjema til bispekonferansene og med påfølgende bearbeidelse. Også de internasjonale katolske presse-, radio-, TV- og filmorganisasjoner har vært med i prosessen."

"Det folk vil ha"?

"Til tross for at vi har lest de store løssalgss-avisene jevnlig i noen tiår, har vi ennå ikke vennet oss til den daglige dose dritt som her serveres," sier Nationens Drude Beer, som filosoferer om visse toppoppslag: "Når en ung homofil mann blir funnet drept i sitt hjem, ryddes førstesiden. Her gjelder det å være foran! Det idéelle mord, sett fra avisenes nyhetsredaksjoner. Det handler om vold og sex og om en minoritetsgruppe som allerede er forfulgt

av fordommer, hysj-hysj og en god del vemmelse. (-)

Vi hører det velkjente argumentet: 'Vi skriver bare det folk vil ha.' Men hva med alle dem som ikke vil ha dette hemningsløse fråtseriet i ulykke og fordommer, men som likevel knapt kan unngå det? Hva med f. eks. barna?" spør Drude Beer, som forteller at hun forlengst har sluttet å ta disse avisene med hjem: "Sånt kan man ganske enkelt ikke ha liggende på stuebordet i en

George Bernard Shaw sa engang at hvis du ønsker å få folk til å lytte til det du mener er viktig, bør du fremføre det på en så underlig eller så støtende måte som mulig: Bare da vil folk virkelig spisse ørene. Det aner meg at Vårherre hadde inngitt den aristokratiske Esaias lignende tanker da han spaserte naken rundt i tre år for å få folk til å lytte til hans budskap!

Siden jeg her og nå vanskelig kan gripe til noen av de to kommunikasjonsmetoder, får jeg begrense meg til å rope fra disse bladsidene. Og budskapet? Det går nettopp på det å få frem et budskap - slik vi finner det i den nye pavelige intruks *Aetatis novae*.

La meg begynne med begynnelsen - i det minste begynnelsen av vår tid. Det 2. Vatikankonsil frembragte et dekret om kommunikasjon, forøvrig ikke blant konsilets fremste bedrifter. Et par år senere ble en ganske så revidert utgave av dette konsildokumentet presentert for verden, nemlig den fremragende instruks *Communio et progressio* (Felleskap og fremskritt). Jeg sier fremragende fordi den er det, og hadde kirken fulgt den i sitt pastorale arbeid, kunne mangt vært annerledes nå. Men akk!

Vel tyve år er gått siden da, og kirken har nå oppdatert *Communio et progressio*. Den nye instruks, *Aetatis novae*, ble offentliggjort for en tid siden.

Hva med virkeligheten?

Innledningvis fastslår instruks at ingen - uansett hvor de måtte befinne seg - er uberørt av den virkning mediene i dag har på deres religion,

moral eller sosiale holdninger. Geografiske og politiske skiller er intet hinder for dette nye fenomen der det velter inn over grensene. Selve ordbruken røper det: 'massemediekultur', 'mediegenerasjon', 'informasjonssamfunn'. Den moderne tids fremste *aeropagos*, dens samtaleforum, er kommunikasjonens verden, som har gjort vår planet til en slags global landsby.

Omfanget og utbredelsen av dette fenomenet er én ting, dets følger og virkninger noe annet. Og langt mer krevende og utfordrende.

Instruks kommer raskt til saken: Medienes makt i dag er av et slikt omfang at de ikke bare definerer hva folk skal tenke og mene, men også hva de skal tenke på. For mange mennesker er bare *det* virkelig og relevant som mediene anser for relevant og virkelig. *Det som ikke nevnes i mediene, er uviktig.* Et taushetens teppe legges de facto over enkeltindivider, grupper og

idéer som mediene ignorerer. Det kan også ramme evangeliets frelsende budskap.

Instruks peker med beklagelse på folks intense opptatthet av fiktive mediafigurer, deres hengivenhet for en uvirkelig verden som kan skape individuelle og sosiale problemer for mennesker av kjøtt og blod som først og fremst burde være opptatt av andre mennesker av kjøtt og blod, mennesker de lever blant, og som de i hvert fall bør forsøke å forholde seg til. For noen år tilbake ble amerikanske politistasjoner kontaktet av folk som mente de visste noe om hvem som hadde myrdet J.R. (kjent figur fra Dallasserien) - og det i et land hvor det årlig begås 24.000 virkelige mord!

Det er interessant at intruksen

Om forfatteren:

Kevin H. Donlon er prest og presse-mann, bosatt i Dublin. Han tilhører Redemptoristordenen, er bl. a. redaktør for bladet "A Christian Living Magazine" og leder for Forbundet for kirkepresse innen Verdensunionen for katolsk presse, UCIP.

Som så mange irlendere har han et godt grep om språket og humoren. "Under en uformell samtale spurte jeg erkebiskop John Foley hva han selv syntes om den nye instruks om massemediene, *Aetatis novae*, som hans Vatikansekretariat har stått for utarbeidelsen av," sier pater Donlon til St. Olav, "og hans svar lød: 'Ikke så verst, når man tenker på alt det den har vært igjennom!'"

Det hører med til historien at erkebiskop Foley selv har røtter til 'den grønne øy'.

barnefamilie. Og det gjør ikke noe om barna går glipp av opplysende nyheter som f. eks. at "Leder for ungdomsklubb voldtok gutt bakfra i gapestokken" . . .

Hva slags tiltro til livet skal barna få, hvis dette er den verden og det voksenlivet de går i møte? Og hvilken tillit til de voksne, til mor og far og alle de andre, som kan lese, høre og se all elendigheten hver dag, uten å skrike, gråte eller gjøre noe med det?

La 50-åringene utforme førstesidene!
"Aldersgrensen for å utforme førstesidene i avisene burde være 50 år. Det er eneste løsningen for å bli kvitt de fryktinngydende titlene vi daglig blir stilt overfor. Ansvarsfølelsen kommer med årene," fastslår Georg Apenes, ifølge Nationen. "Den frie presse er verre enn noensinne. Det er ikke riktig å stoppe den, for da blir det

sensur. Derfor må nå avisledelsene begynne å innse at de ivrige, overbetalte kjekkasene på 23 år uten livserfaring, er for unge til å redigere avisenes førstesider."

Apenes sier videre at det norske avislesere ikke vet, at at det foregår en diskusjon om disse tingene i innad i pressen, men at man innen norsk presse "holder sammen som kveg i tordenvær".

dagning

7

antyder at løsningen på dette problemet kan ligge hos mediene selv: Ved å satse langt sterkere på diskusjonsgrupper og -programmer nettopp om film og radio, med det for øye å stimulere til mellom-menneskelig kommunikasjon snarere enn å erstatte slik kommunikasjon med en fantasiskapt 'liksomverden'.

Hele denne delen av instruksjonen kan nærmest oppsummeres ved følgende sitat fra paragraf 2: "Mye av det dagens kvinner og menn tenker på, er betinget av media; selve den menneskelige erfaring er langt på vei blitt en medie-erfaring."

Innenfor murene

Hva med kirken selv og dens oppdrag midt oppi alt dette? Og med kirke mener jeg alle: pave, biskoper, prester, søstre, brødre, du og jeg.

Som en begynnelse: *Aetatis novae* kommer med en velfortjent, men sjelden uttrykt takk til alle dem som "er ansvarlig for den skapende kommunikasjon som foregår overalt i kirken. De trofaste biskoper, prester, ordens- og legfolk som er engasjert i dette særdeles viktige apostolat, fortjener takk fra alle."

Til kirkens eget beste understreker instruksjonen at "det finnes en radikal likhet innen kirken, et verd og et oppdrag som har sitt utspring i dåpen, og som er forut for hierarkiske strukturer og forskjellige stillinger og oppgaver. Denne likhet kommer til uttrykk gjennom at man ærlig og med respekt utveksler informasjon og meninger."

Med andre ord, det eksisterer en fundamental rett til dialog og infor-

masjon innen kirken, og vi må stadig søke effektive kanaler nettopp for informasjon og dialog, inkludert ansvarlig bruk av massemediene til beste for og forsvar av denne rettigheten.

Selvsagt er det også et avsnitt om *dissens*. Vi advares: Å søke å utøve press på den offentlige opinion bidrar ikke til å klargjøre kirkens lære og tjener ikke sannheten. Vi blir også advart om at ikke alle de tanker og idéer som beveger seg rundt om blant Guds folk "enkelt og greit kan settes likt med *trossans*."

Hva bør gjøres?

Spredt utigjennom denne interessante nye intruksjonen finner vi viktige anvisninger, forslag, oppfordringer og formaninger av praktisk art: Hva bør gjøres, hvor går veien fremover, hvor ligger utfordringene. Ikke så overraskende i et dokument som kommer fra et pavelig råd som ledes av erkebiskop John Foley, som ikke bare var en høyt skattet journalist, men som har en ganske formidabel praktisk erfaring fra den kirkelige presse i sitt hjemlige Philadelphia.

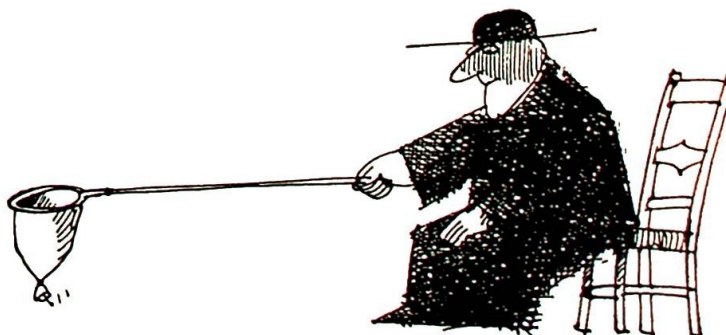
Her er noen av disse punktene:

- Dagens evangelisering bør springe ut fra kirkens aktive, medfølende nærvær i kommunikasjonsverden. Et sitat fra pave Paul VI sier klart fra at kirken ville stått som en skyldig overfor Gud om den ikke benyttet seg av disse viktige og virksomme kommunikasjonsmidler som menneskelig dyktighet stadig forbedrer.

- Det kommer ikke på tale å sette til side de velprøvede måter å 'kommunisere' det glade budskap på: liv og levemåte som vitnesbyrd, god religionsundervisning, personlig kontakt, folkelig fromhet, liturgiske feiringer.

- Kunnskap om og opplæring i kommunikasjon bør integreres i utdannelsen for prester og pastoralarbeidere.

Instruksjonen lister opp flere av de viktige elementer og aspekter ved slik opplæring. For eksempel: et klart blikk for og evne til å hanske med den mektige innflytelse de nye teknologier og massemediene faktisk har på den enkelte og på samfunnet; vilje til å tjene både de 'informasjonsrike' og de 'informasjonsfattige'; evne til å få folk i tale

Pronuntius Lemaitre ny nuntius i Nederland

Pronuntius for de nordiske land, erkebiskop Henri Lemaitre, er utnevnt til nuntius i Nederland, melder KIPA. Lemaitre ble født i Antwerpen i Belgia. Fra 1969 til 1975 var han apostolisk delegat i Vietnam, deretter nuntius i Uganda. Fra 1981 til 1985 var han formann for organisasjonen "Kirche in Not" / Østprestehjelpen. Siden 1986 har han vært pronuntius for Danmark, Finland, Island, Sverige og Norge.

Den kristne enhetstankens modningstid "Noen vil si at vi er kommet til den kristne enhetstankens modningstid. Andre taler om økumenikkens krise. Alle er enige om at årene som gjenstår av dette århundre, er en skjebnetid for kirkelige enhet," skriver Gunnar Stålsett, generalsekretær i Det lutherske verdensforbund, i Årbok for Den norske kirke.

Følge på veien?

"For det meste vandrer vi hver i vår flokk, vi har hver våre veiledere vi gjerne følger," skriver Knut Grønvik i Vårt Land. "Der danser de ivrigste karismatikere til sine lett suggererende melodier, her vandrer katolikkene i prosesjon. Snart kommer frelsens hær med korps og faner, der borte tar en luthersk gruppe en rast og lytter til ordet om forsoning. Hva om vi tok litt mer følge på veien? Den kristne enheten vokser fram der kristne møtes i respekt for uenigheten og glede over alt vi har felles."

8

og dra i gang en dialog; en kommunikasjonsstil som hverken er ute etter å dominere eller manipulere.

- Trass i allehånde vanskeligheter må kirken fortsatt satse på å utvikle egne redskaper og tiltak på mediefronten: katolsk presse, katolske forlag, katolske radio- og TV-stasjoner, institutter og kurser som gir opplæring om og for media, medieundersøkelser. Kirken bør fremme og vise særlig interesse for den gode jobben de internasjonale katolske organisasjoner innen kommunikasjon gjør.

- Instruksjonen peker på det ytterst viktige punkt (hentet fra Det 2. Vatikanokonsil) at rett bruk av mediene er avhengig av at de som skal betjene dem, kjenner de grunnleggende og byggende moralske prinsipper og trofast holder seg til dem i sitt arbeid.

Det er interessant at instruksjonen på flere steder understreker det vitale behov jevnt over for informasjon og utdanning når det gjelder religion; f. eks. bør de 'verdslige' medier ha en rimelig grad av innsikt i kirkens standpunkter, teologisk som sosialt. I en artikkel nylig i publikasjonen *Springs* beklager Joe O'Leary, i forbindelse med Tom Murphey's dramaer, at irske skribenter er så dårlig informert om sin tro at det snarere dreier seg om uvitenhet. Han skriver: "Det er en begredelig mangel på teologisk innsikt hos irske forfattere, Joyce og Beckett inkludert. Det ironiske er at de tror de har et sikkert grep om saken, og at de anses for å være mesterlige kritikere av kristen teologi."

Det er umulig å engasjere seg i en vettug dialog om en tro og et

system man ikke vet noe om! Det gjelder ikke bare for dem som ferdes i det litterære landskap, men like meget for dem som har sitt daglige virke i avisenes, bladenes, radioens og TV-ens hektiske og tøffe verden.

Fakta og tall

Til slutt noen ord om media og økonomi. Instruksjonen gjør oppmerksom på farene som lurar. Blant annet understreker den det faktum at tøylesløs og uregulert kommersialisering og privatisering av kringkastingen kan ha vidtrekkende konsekvenser. Profitt, ikke service blir i stigende grad målestokken for suksess. Popularitet settes over kvalitet, og det minste felles multiplum vinner.

En av de mest ødeleggende virkninger av økonomisk press finner vi der hvor kommunikasjonsbedrifter - for å overleve - satser multinasjonalt. De pøser produktet fra én spesiell kultur ut over en annen kultur - svært ofte et materielt sett fat-

tigere land - og ødelegger på sin vei dette landets egne kunstformer og verdier.

Instruksjonen avsluttes med en appendiks med tittelen: "Momenter til en pastoralplan for sosial kommunikasjon". Her er adskillig til ettertanke - og til selvbevidelse. For, som paven bemerker: "Stort sett har man prioritert andre former for forkynnelse av evangeliet og for katolsk utdanning, mens mediene er blitt overlatt til enkeltindividets og grupperes initiativ; ofte settes de bare indirekte på dagsordenen for den pastorale planlegging."

Uansett, la oss begynne med å lese og tenke over selve instruksjonen. Her har jeg bare fremført litt om dens idéer og innhold. Tittelen er kanskje litt uheldig idet den på engelsk kan oversettes til "About the New Age", og betegnelsen New Age har andre allerede lagt beslag på. Så la oss kalle den "Om den nye era" eller "Om den nye dagning". Noe slikt kunne den faktisk bety for oss alle. La oss håpe det.

Fra en svensk kommentar

I anledning av Vatikanets nye instruks om massemediene, *Aetatis novae*, noterer pater Herman Seiler SJ (Signum 3-92) bl. a. at "kirkens forhold til massemediene har vært spenningsfylt", og at *Communio et progressio* (1971) var "et vendepunkt i kirkens holdning i og med at det her sies ja til menings- og ytringsfriheten som en av vår tids grunnleggende menneskerettigheter".

Når det gjelder den nye instruks, skriver Sailer bl.a.: "Når *Aetatis novae* anfører at man, i innenkirkelige lærespørsmål, ikke bidrar til søken etter sannheten ved påvirkning via den

offentlige opinion, så tar man feil av mediens prinsipielle måte å fungere på. Det dreier seg ikke om 'påvirkning', men om å komme til større klarhet i slike spørsmål nettopp via åpen diskusjon. Om dette skjer med den nødvendige kunnskap, lojalt og hederlig, har kirken intet å tape, men meget å vinne. *Aetatis novae* er et skritt i kirkens presserende forsøk på å møte den nye medietid på konstruktivt og virksomt vis - et skritt som imidlertid krever ytterligere refleksjon over kirkens situasjon og dens måte å engasjere seg i mediene."

'Brobyggerprisen' til Inge Eidsvåg

Det ble Nansenskolens rektor som fikk årets "Brobyggerpris", som utdeles av Norske Kirkeakademiers Fellestråd. Juryen skriver bl.a. at Inge Eidsvåg i en årrekke har vært talsmann for de mange som ønsker å ta livssyns-spørsmål dypt alvorlig, men som ikke finner naturlig plass for sitt engasjement i de trossamfunn eller organisasjoner som er til rådighet. Han roses for Nansenskolens årlige livssynsseminarer, et unikt samtaleforum mellom humanetikere og kristne.

Gjerne bønneskamler

"Jeg tror kneiling bør stå sentralt i all tenkning om bønn," sier professor Torleiv Austad i Indremisjonsselskapets blad "For Fattig og Rik". "Når menigheten eller foreningen er samlet, burde det på enkelte samlinger være naturlig å knele og be sammen. Jeg skulle gjerne sett at man hadde bønneskamler. Det ville gjøre det lettere og mer naturlig å knele," mener teologiprofessoren.

Er det få som blir frelst?

"Jesus selv lot seg ikke lokke ut på en teologisering når noen spurte ham: 'Herre, er det få som blir frelst?' Mesterens svar på den type spørsmål var alltid praktisk-formanende: 'Kjemp for å komme inn gjennom den trange dør.' Kan vi da i dette stykke si så mye mer, uten å trenge inn på et område som Gud har forbeholdt for seg selv?" spør redaktør Olav Skjevesland i Luthersk Kirkeidende.

Nordisk hyrdebrev om Europa og evangeliet 9

Den 26. april ble et hyrdebrev fra de nordiske biskoper lest opp i de katolske kirker i Norden. "St.Olav" har skaffet seg teksten og gir den her videre.

Kjære trosfeller.

Det ekstraordinære møtet i den europeiske bispesynode fant sted i slutten av 1991, knapt to år etter at det kommunistiske system hadde begynt å falle sammen så plutselig og uventet. Pave Johannes Paul II hadde innkalt til dette møtet for at biskopene i Øst-, Sentral- og Vest-Europa sammen med ham kunne tenke gjennom hvilken betydning og hvilke konsekvenser disse begivenhetene ville få for livet på dette kontinentet og for Kirken etter så mange år med påtvungen separasjon.

Synoden har sammen med den hellige Far anmodet om en ny evangelisering av Europa. Denne anmodning er av betydning for våre liv, også for oss som bor i de nordiske land.

Evangeliet eller Den gode nyhet blir dessverre ofte ikke lenger sett på som godt, men som om det vil legge byrder på folk som de ikke lenger kan bære i sitt ekteskap, i sitt sosiale liv og i arbeidslivet. Eller det blir ikke lenger ansett som en nyhet, som om det ikke lenger innebærer noen inspirasjon for menn og kvinner ved inngangen til det tredje tusenår av kristendommen.

Vi er fullstendig overbevist om at Evangeliet frigjør oss til å leve på en måte som fører til forsoning med Gud og vår neste. Vi må derfor enda en gang lytte til og forkynne Den gode nyhet.

Evangeliseringen av Europa betyr

enda en gang at budskapet "Gud elsker deg, Kristus, døde for deg" (jfr. Johannes Paul II, *Christifidelis Laici*, 34) må bli en realitet for kvinner og menn i Europa. Dette innebærer at ettersom europeerne i dag verdsetter fremfor alt ting de kan se og røre med sine hender. . . så må forkynnelsen av Guds ord stadig være ledsaget av og bekreftet ved vitnemål fra individer og samfunn" (Endelig Synodedokument, 5). I hvert sogn og i hvert samfunn bør ettertanke og opplæring finne sted for å øke oppmerksomheten på vårt kall der vi arbeider og der vi bor.

Vi tror at Ånden kaller kirkene i Norden som er samlet i Kristi navn (Matt 18,20), til et fornyet bønneliv (jfr. Åp 2,1.11.17) hos hver enkelt, i hvert sogn og religiøst samfunn i de nordiske land. Vi må på nytt bringe alle våre bekymringer, våre håp, våre gleder frem for Faderen i bønn, en bønn i lovprisning og takksigelser.

Synoden erklærer videre: "Vitnemålet fra Kirkens diakoni er av største betydning; dette er dens kjærlighet overfor alle, men særlig for dem som har størst behov for den, materielt og åndelig. Siden det blir forstått av alle, gjør et slikt vitnemål Guds kjærlighet synbar og åpner deres hjerter for å lytte til Evangeliet." Nordens kirker har en historie de kan være stolte av når det gjelder å hjelpe fattige og nødlidende i den tredje verden. Nå synes tiden å være inne til å preke Evan-

geliet i våre egne land gjennom vitnemål og kjærlighet til de trengende her i blant oss. Vi trenger nytt initiativ i omsorgen for de gamle og ensomme, den enslige forsørger og for dem som ikke har noen del i vårt samfunn, slike som alkoholikeren og den HIV-smittede. Vi trenger nytt initiativ i alle våre sogn for disse såvel som for flyktningen og emigranten, som å skape et samfunn der alle er velkomne.

De katolske kirker i de nordiske land er små, og oppgavene nevnt ovenfor enorme. Det er derfor av største betydning at vi ikke tar fatt på disse oppgavene alene, men sammen med våre søstre og brødre fra andre kirkesamfunn. Vi må på nytt "drømme drømmer og se visjoner" (jfr. Joel 3,1) om hva Europa kan bli. Et kontinent som lever etter verdier som vil lede hver mann og kvinne til å leve i den menneskeverdighet de er kallet til. Denne visjonen, denne drømmen, kan bare fullbyrdes i samarbeid med alle kristne i Europa.

Evangeliet ble første gang forkynt i Europa av St. Paul på hans misjonsreise. Han hadde en visjon (jfr. Apg 15,36-18,22) hvor makedoneren sier til ham: "Kom over til Makedonia og hjelp oss." Vi er overbevist om at Nordens kristne kan og vil gi positivt svar på dette ropet. Vi tror og håper at hver legmann, ordenssøster og ordensbror, prest og diakon sammen med oss biskoper ennå en gang vil begynne å bære det gode budskap om vår frelser Jesus Kristus ut over kontinentet.

Roma 4. mars 1992

Den Nordiske Bispekonferanse

Malawis geistlighet overvåkes
Katolske geistlige i Malawi overvåkes av politiet i kjølvannet av et hyrdebrev for en tid siden der biskopene kom med skarp kritikk av regjeringens holdning til menneskerettighetene og til en demokratisk valgform. Flere biskoper er blitt innkalt til polititavhør, hvor de bl.a. er blitt konfrontert med håndopptak av sine egne prekenere, og en apostolisk administrator, mgr. Roche,

ble utvist på 24 timers varsel etter at politiet først hadde avbrudt ham under Langfredagsmessen.

Det ser ut til at myndighetene legger skylden på kirken for den volden som har skyllet over landet i forbindelse bl.a. med demonstrasjoner for innføring av demokrati, selv om det ikke er noen sammenheng; i hvert fall er man svært var overfor kritikk som uttales fra prekestolen, sa mgr.

Roche under et besøk i London i midten av mai, ifølge "Catholic Herald".

Han sa også at til tross for den sjikane kirken i Malawi for tiden utsettes for, vil den fortsette å tale demokratiets sak, og han håpet at andre innflytelsesrike krefter i landet vil følge geistlighetens kurs. Etter mange års undertrykkelse trenger folk i Malawi nå at noen viser dem veien til å gjenvinne deres verdighet og stolthet.

10 Baby Johannessen: Tro og fornuft skal virke sammen

"Tro og fornuft er ikke motsetninger, de virker sammen." Det sier den svenske søster i St.Dominikus' orden, Catharina Broomé, i det foredraget hun holdt da hun ble utnevnt til æresdoktor ved universitetet i Uppsala i 1989, et foredrag som foreligger i et lite skrift fra Proprius Forlag i Stockholm. Tittelen er "Dominikus och Norden".

Her skal jeg ikke ta opp alt det interessante hun skriver om Dominikus og ordenens fotfeste i de nordiske land allerede ganske tidlig etter ordensstiftelsen. La meg bare nevne at de første dominikanere fra Norden fikk ordensdrakten i 1219. Pave Honorius III hadde gitt Dominikus tillatelse til å stifte ordenen i 1216, og den ble kalt Prekenordenen, Ordo Praedicatorum.

I det lille skriftet bringer Catharina Broomé noen tanker om tro og fornuft, teologi og vitenskap, som jeg synes burde bli kjent av flere enn de som til daglig omgås dominikanerne.

Thomas av Aquino

Dominikanerordenen har fostret mange lærde menn gjennom seklene. Catharina Broomé får på en enkel måte frem hva en av de store lærde i ordenen – og dermed i hele den katolske kirke – betydde, nemlig Thomas av Aquino. Dette er et navn som alltid passerer revy når vi leser ikke bare kirkehistorie, men europeisk åndshistorie generelt. Catharina Broomé får med enkle ord frem hvorfor! (Det finnes et helt Thomas-bibliotek med lærde folianter for dem som trenger dét!)

Thomas sluttet seg til Prekenordenen i 1245, 20 år gammel og ble

da undervist av en genial lærer, den tyskfødte dominikaner Albert med tilnavnet den store. Albert den store har fått et ettermæle som universalgeni. Han hadde innsikt i datidens vitenskap, filosofi og teologi. Europa hadde da via kontakten med araberne fått kjennskap til den greske tenkeren Aristoteles, og Albert den store var dristig nok til å anvende Aristotels' idéer i teologien. Catharine Broomé sier at det dengang vakte samme bestyrtelse som da dagens frigjøringsteologer begynte å anvende et marxistisk begrepsapparat.

Kort fortalt: Thomas av Aquino kom under Alberts innflytelse i syv år. Det fikk betydning for hans virke som lærer ved flere universiteter, især i Paris, og det påvirket alt han skrev.

Catharina Broomé skriver: "Thomas var klar over at teologien aldri kan være bundet til noen spesiell filosofi, men nok kan nyttiggjøre seg filosofiens språk. Egentlig er teologi visdom, ettersom utgangspunktet er den guddommelige åpenbaring. Man kan innvende at visdom snarere har med erfaring og mystikk å gjøre enn med forskning og studier. Men teologiens forutsetning er troen, og i det teologiske arbeidet kan man ikke skille mel-

lom intellektets aktivitet på den ene siden og sansen for troens mysterium på den annen side.

Tro og fornuft er ikke motsetninger. De virker sammen."

Catharina Broomé viser til det Thomas sier om at det ikke er et utsagn troen vil frem til, men virkeligheten bak utsagnet. Hun tilføyer: "Om Thomas hadde levet idag, ville han ganske sikkert ha benyttet seg av et annet begrepsapparat. Det synet på naturen som ligger til grunn for Thomas' *Summa theologica* er ikke relevant for vår tid. Thomas kan utvilsomt stå som eksempel for hvordan teologi bør være: dypt forankret i Bibelen og i kirkens tradisjon og samtidig dristig overfor det som rører seg i tiden, oppmerksom på aldri å miste det konkrete menneske av sikte, oppmerksom på å bruke et språk og et begrepsapparat som er tilgjengelig for samtiden."

Teologiens rolle

Etter å ha vært innom en del lærde dominikanere helt opp til vår egen tid, sier Catharina Broomé: "Det finnes en oppfatning om at teologiens rolle først og fremst skulle være å analysere, beskrive, systematisere og bevare. Men teologiens rolle er å søke sannheten om Gud og om menneskets forhold til Gud. Derfor kan ikke teologien, hvis den skal fylle sin oppgave, avskjerme seg fra noe av det som berører og former mennesker, og heller ikke fra noe av det som mennesker føler eller tenker om sin tids problemer."

Catharina Broomé mener altså at teologien er menneskets redskap i dets søken. Hun fortsetter: "Teolo-

Religiøse ledere ønsker samarbeid om fred i Bosnia-Hercegovina

De katolske biskoper i Bosnia-Hercegovina beskylder den jugoslaviske forbundshær for "skrupelløs vold" mot kroa- tene i republikken. I en erklæring heter det bl.a. at hæren, under dekke av å skulle beskytte serbere, fordriver folk av andre nasjonaliteter fra Bosnia. Derved ødeleg- ges et århundrelangt fredelig samliv mel- lom de forskjellige folkeslag og sjansene

for en fredelig overgang til demokrati. Kun når alle borgere og nasjonaliteter kan for- bli i sine byer og landsbyer, kan man finne en rettferdig fred.

Den katolske biskop av Banja Luka, Franjo Komarica, uttaler til KIPA at han sammen med den serbisk-ortodokse biskop Jefrem og den islamske mufti Halilovic har rettet en inntrengende appell om å få stan- set kamphandlingene. Komarica sier at også Jefrem, som han har et godt forhold

til, har tatt avstand fra ekstremistene. Fler- tallet av serbere i Bosnia-Hercegovina ønsker at republikken forblir udelte.

Overhodet for den serbisk-ortodokse kir- ke, patriark Pavle, har opplyst at han øns- ker et møte med den katolske primas, kar- dinal Franjo Kuharic, og overhodet for muslimene, Jakub Selimovski for å få i gang et felles fredsinisiativ fra alle de tre religionssamfunn.

KIPA/KATOLSK ORIENTERING

"Hvis teologien skal fylle sin oppgave, kan den ikke avskjerme seg fra noe av det som menneskene føler eller tanker om sin tids problemer," sier sr. Catharina Broomé o.p. Foto: Katolsk Kyrkotidning.

gien er viktig fordi mennesket er handlingslammet om det ikke kan vise til noe som er større og mer utstrakt enn det selv."

Mennesket er med andre ord bestemt for en uendelig virkelighet. Teologiens oppgave blir da å gi inn- sikt i sammenhengen mellom fortid og fremtidshåp. Catharina Broomé trekker her frem de økumeniske sammenhenger og kjennskapet til andre religioner. Hun sier imidler- tid: "På den annen side vet vi at en forsking som drives bare på egne

vilkår, kan bli farlig for mennesket. Det gjelder for andre områder av vitenskapen, og det gjelder for teo- logien. Når teologien gir etter for fristelsen til å fordype seg i delpro- blemer slik at den mister kontakten med helheten, da blir den virkelig- hetsfjern og skadelig."

Catharina Broomé konkluderer med at menneskene er i sin fulle rett når de krever av vitenskapen at den målbevisst skal stille seg i livets, sannhetens, fredens og rett- ferdighetens tjeneste.

Overbefolkning politisk røkteppe

Det internasjonalt anerkjente tidsskriftet "New Scientist" skrev på lederplass 2. mai at det strider mot rett og sannhet hvis rike land bruker befolkningsvek- sten i den fattige verden som et røkteppe for eget overforbruk og egen industri- forensning. Overbefolkning er i det vesentlige et lokalt problem. Mange steder er store familier i økonomisk forstand jevnbyrdig med traktor eller pensjonsfond.

Sannheten er at hvis det finnes globa- le drivkrefter for økologisk ødeleggelse, har det mere å gjøre med skjvhetene i forholdet mellom de rike og de fat- tige land - slik som den rike verdens selviske fråtsing i jordens ressurser og evnen til å uskadeliggjøre forens- ninger, og i urettferdige betingelser for internasjonal handel. Grådighet blant de rikeste sammen med jordløshet blant de fattigste er drivkreftene bak økologisk nedbrytning.

FN opplyser at i de rikeste nasjoner - som Norge - er gjennomsnittsinntekten pr. innbygger i dag 65 ganger høyere enn i de fattigste nasjoner, og at avstan- den er blitt fordoblet de siste tredve år.

Sultkatastrofene skyldes ikke mat- mangel i verdensmålestokk, men at det ikke sørges for tilstrekkelig hjelp til dem som dyrker jordens matoverskudd eller at man ikke får i stand en forde- ling av jordens matoverskudd når avlinger svikter. Svikten har med andre ord økonomiske og politiske årsaker, og er på ingen måte demografisk betinget, skriver "New Scientist".

“Indianernes biskop” får ikke tale i Salzburg.

De årlige Salzburger Hochschulwochen hadde til sommerens arrangement innbudt den brasilianske ‘indianerbiskop’ Erwin Kräutler, opprinnelig østerriker, som gjestetaler. Det har Salzburgs erkebiskop, Georg Eder, satt en stopper for; begrunnelsen er at biskop Kräutlers utsagn om Amerikas historie skulle være for “ensidige, for ikke å si venstrevridde”. I stedet har Eder selv innbudt Troskongregasjo-

nens formann, kardinal Ratzinger, som æresgjest.

Det indianske misjonsråd CIMI, som er tilknyttet den brasilianske bispekonferanse, har overfor pressen kalt erkebiskop Eders beskyldninger “dypt sårende”. Kräutler selv sier at erkebiskopens beslutning nesten rammer ham hårdere enn ydmykelser og den psykologiske tortur de brasilianske godseiere og politiet har utsatt ham for.

KNA/KATOLSK ORIENTERING

Betal, betal, betal

“Kravene er betal, betal, betal, oppførdere som pene barn, innfri forpliktelsene til Det internasjonale pengesfond (IMF).

Men når sannhetens time kommer i form av en eksplosjon fordi folk sulter,” så ser de rike landene den andre veien, sa forfatteren Günther Grass på en pressekonferanse i Madrid i april, ifølge Klassekampen.

12

Carlos Fuentes: Født av en katastrofe

Er dette jubileet noe å feire? spør forfatteren *Carlos Fuentes* (f. 1928) i anledning Columbus-året og svarer et overraskende ja, men på høyst uvanlige premisser. Tross all økonomisk krise og politisk splittelse ser han et lyspunkt i “den kultur vi sammen har greid å skape i løpet av de siste fem hundre år.” Men det viktigste nå - ifølge Fuentes - er å være opptatt av fremtiden: “Vil det om nye fem hundre år finnes en indianer igjen på amerikansk jord? Det avhenger av hvorvidt vi viser respekt for indianernes kultur og forhindrer at den går i glemmeboken!”

Vår artikkel er hentet fra tidsskriftet *Croissance* som nylig gjenga utdrag av et foredrag forfatteren holdt i mai ifjor i regi av Unesco. Carlos Fuentes er bl.a. kjent som medarbeider i diverse politiske tidsskrifter. Skjevheter i latin-amerikanske samfunn er forøvrig et stadig tilbakevendende tema i hans romaner.

Maria Zambrano, den store filosof fra Andalusia, pleide å si at en katastrofe er og blir en katastrofe dersom den ikke utvikler noe positivt, hvis det ikke kommer noe ut av den som hever den over det utelukkende destruktive. - Vi latinamerikanere har ikke latt oss drukne av ulykken, vi er blitt til sammen med den. Den historiske katastrofe som erobringen av Amerika må sies å ha vært, den har født oss.

Helt fra starten av ble vi mestiser og måtte lære oss å bruke spansk som hovedspråk. Troende eller ikke-troende ble vi oppdratt i en katolsk kultur, riktignok en ny katolisisme, synkretistisk og ganske uforståelig hvis man fjerner de forkledninger den har iført seg: først indianske, siden afrikanske. Som den meksikanske poet Ramon Velarde har sagt: Vi er Vestens rynkede ansikt, et ansikt med mauriske og aztektiske trekk, men også - må jeg vel tilføye: - med jødiske, afrikanske, romerske og greske trekk.

Som meksikaner vil jeg si at samtidig som erobringen og kolonise-

ringen var en tragisk hendelse, var det som skjedde ingen utopi, ei heller noen forbrytelse, men kan hende noe ganske annet: Av to kulturer som gikk under, ble det født en livets kultur.

Holdninger fra erobringstiden

Ikke desto mindre er det nødvendig å konstatere at holdninger fra erobringstiden fortsatt er levende i våre samfunn, og at vi selv - vi spanskaner - har vist like stor grusomhet overfor indianerne i våre land som - for å nevne ett eksempel - Francisco Pizarro (berømt conquistador på 1500-tallet, kjent for misgjerninger mot indianere). Vi

Fra en gate Rio. Foto: Bruno Barbey.

Handel med barn

Ifølge en rapport som er overrakt FNs arbeidsgruppe for nåtidens former for slaveri, blir barn fra den tredje verden solgt til Europa, USA, Japan og de oljerike statene i Midtøsten. Gutter og jenter ikke eldre enn 12 eller 13 år blir fraktet fra kontinent til kontinent for å stå til tjeneste for pedofile. Barna blir bortført, lokket

bort eller solgt av internasjonale forbrytersyndikater og enkeltpersoner.

Barneprostitusjonen øker i mange asiatiske land der familier ofte selger sine barn for å overleve. Men problemet er blitt internasjonalsert ved et voksende nettverk av pedofile som har økt etterspørselen og gjort det lettere å skaffe barn til prostitusjon. IPS/ Vårt Land

Hva er "kristen kunst"?

"All kunst er søken etter sammenheng, mening. Det er ingen motsetning mellom Gud og sannheten," sier maleren Victor Sparre til Vårt Land. "Personlig liker jeg ikke utstillinger av såkalt kristen kunst. Jeg vet ikke riktig hva kristen kunst er - og hvordan den i så fall skulle skille seg fra profan kunst."

Alt menneskelig har en lengsel i seg mot noe høyere, mener Sparre. Alternativet er en forførelse mot det onde - hvilket også er en slags omvendt religiøsitet.

har ikke vist samme medfølelse som Bartolomé de Las Casas gjorde (spansk misjonær og menneskerettsforkjemper, av keiser Karl 5. kalt indianernes forsvarer). Og jeg tenker ikke her bare på den regulære tilintetgjørelse av indianske folkegrupper som regjeringene i Argentina, Chile og Mexico iverksatte på 1800-tallet og ved begynnelsen av vårt århundre. Jeg tenker heller ikke bare på den kulturforakt som har gjort at visse forfattere, - argentineren Carlos Burgos, f.eks. - har gitt sin velsignelse til alkoholisme, kopper og tuberkulose, fordi slike landeplager desimerte indianske og afrikanske samfunn i Amerika. Nei, jeg tenker først og fremst på den likegyldige holdning vi stadig viser våre indianske medborgere - på den undertrykkelse vi gjør oss skyldige i når vi glemmer og usynliggjør disse folkegruppers skjebne.

I denne sammenheng burde våre tanker ved femhundreårs-jubileet heller rettes mot fremtiden enn mot fortiden. Vil det om fem hundre år være en eneste indianer tilbake på amerikansk jord? Det er opp til oss å avgjøre om vi vil være i stand til - eller ikke - å vise respekt for verdiene i indianernes kultur: deres sans for fellesskap, for det hellige, for døden, for erindringen - deres sans for mysteriet, hele deres idéverden. Sagt på en annen måte: Det er opp til oss å avgjøre om vi vil være i stand til - eller ikke - å tilegne oss den rikdom det er at en annen kultur lever blant oss, om vi vil respektere verdiene ved å beskytte dem mot urett og forhindre at de går i glemmeboken.

Er det egentlig noe å feire?

Fem hundre år etter koloniseringen må vi enda en gang spørre oss selv: Er det egentlig noe å feire i 1992? Svaret vil bli negativt om man lar blikket gli fra Rio Bravo til Ildlandet: Her herjer inflasjon og arbeidsløshet, fler og fler blant indianerne rammes av fattigdom og sykdom... Selve demokratiet er i krise og håpet svinner. Kan man da feire noe som helst? Jeg vil si ja, tross alt. I 1992 - og alle kommende år - har vi rett til å feire den helt spesielle kulturelle kontinuitet som eksisterer i Latin-Amerika.

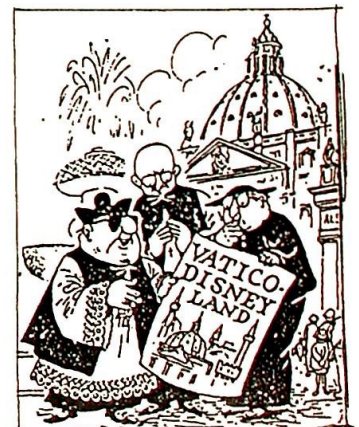
Tross all økonomisk krise og politisk splittelse er vår kulturelle kontinuitet det sikreste og mest positive i den tilværelse vi sammen har skapt. Den krise som har rammet oss etterkommere av indianere, afrikanere og europeere, den har i det minste vært positiv i to henseender: For det første er vi blitt klar over at krisen er et resultat av uhemmet, eksplosiv befolkningstilvekst og av økt urbanisering - med de krav og konflikter dette medfører. Dernest har vi vært vitne til

hvordan diverse politiske teorier og forslag til økonomiske løsninger har brutt sammen, - idéer som har vært på moten hos oss, men som viste seg å ha lite eller ingenting med våre virkelige problemer å gjøre. Men midt i alt dette er noe blitt stående: den kultur som vi sammen har greid å skape i løpet av de siste fem hundre år.

Å gjøre front mot de problemer som oppstår i møte mellom forskjellige kulturer, det har siden 1492 vært vår oppgave: for her har menn og kvinner med forskjellig etnisk og kulturell tilhørighet møtt hverandre. Noe lignende skjer i dag overalt i vår verden, fra New York til Los Angeles, fra London til Berlin, fra Paris til Neapel. La oss håpe at våre dagers emigrant kan gjøre regning med sin Bartolomé de las Casas! La oss ikke glemme at den iberiske halvøy og Amerika nådde sin sivilisasjons høyde da man praktiserte integrasjonspolitik og ikke "utestengingspolitikk". Vi blir fattige når vi stenger de andre ute, vil bli rike når vi integrerer dem. ●

Tegneren John Ryans utrettelige kardinal Grotti har store planer, som vanlig.

"Jeg ser det hele for meg. . . med "Det lovede land" i midtskipet, "Den kommende verden" oppe kuppelen og "Fantasiens rike" i tverskipene!"

Valget mellom to onder

“Det har aldri vært ufeilbarlig lære at abort alltid og under alle omstendigheter er forbudt,” sier pater Leslie Dorn SJ bl.a. i en samtale med redaksjonssekretær Knud H. Kluge i “katolsk orientering” (29/4-92) om kirkens holdning til abort. “Det er i det hele tatt vanskelig å komme med ufeilbarlige erklæringer om moralske spørsmål, for de er ikke så lette å håndtere. Det er annerledes med åpenbarte sannheter.”

På spørsmål fra Kluge om ikke kirkens

holdning til f. eks. krig og dødsstraff - “begge dele har mer og mindre vært akseptert” - på en måte har modifisert budet om at “du skal ikke slå i hjel”, svarer Dorn: “Bortsett fra abort har kirken alltid hatt uttrykte unntagelser, og jeg spør meg selv om kirken er så urokkelig på det ene punkt fordi det er sølibatære menn som bestemmer. Man kunne tenke seg at med gifte menn ville det være annerledes, eller hvis det var kvinner, ville det temmelig sikkert være mer nyansert.”

Seksuelle overgrep = forræderi?

Skal seksuelle overgrep settes i klasse med et drap og landsforræderi? På mange måter er de det allerede. Når en voksen bruker et barn som en lystfremkallende gjenstand, begår vedkommende både drap og forræderi. Barnet får drept deler av sin barndom og deler av sitt kommende voksne liv.

STAVANGER AFTENBLAD

14

Leserbrev:

Tidsskriftet St. Olav og abort

St. Olav har etter min oppfatning gjort en dårlig jobb i saken om den irske abortsaken, både ved redaksjonell kritikk av kirkens lære om abort og ved gjengivelse av faktiske forhold.

Unøyaktigheter

I nr. 4, s. 16, bringes en melding bl.a. med utdrag fra irske kirkelige kommentarer, tatt fra et engelsk katolsk blad.

Først (numrene er tilføyd av meg): “I en kort erklæring sier de irske biskoper at Høyesterettsdommen om fri utreise var en ‘seier for retten til fri ferdsl’ (1), men understreker at ‘under ingen omstendighet må uskyldig liv bøte med livet for en ‘annens forbrytelse (2)’... Den irske bispekonferanse er for at det holdes ny folkeavstemning om landets abortlov (3), men fremholder at ‘erfaringen viser at lovverk som gir begrenset adgang til abort, raskt fører til fri abort.’(4)”

Jeg har skaffet meg den uttalelse – den eneste! – som den irske bispekonferanse har sendt ut (11. mars) etter at dommen ble offentliggjort. Den er relevant; derfor oversender jeg den St. Olav. Samtidig er den så kort at den kanskje kan gjengis uavkortet. Leseren kan selv fastslå at den kun gir dekning for det fjerde av punktene nevnt i St. Olavs melding.

Dessuten skriver St. Olav: “I et hyrdebrev skriver Dublins erkebiskop at legalisert abort kan sammenlignes med nazistenes fremferd.”

Erkebiskopen har ikke sendt ut noe hyrdebrev om abort. Derimot et fastebudskap, som har tittelen: “Christian integrity? Does it matter?” Han skrev det før den aktuelle sak, og intet tyder på at han mente å innarbeide en slags

kommentar til den på tampen. Ett avsnitt handler om kravet til politikeres integritet. Den “relevante” del i oversettelse:

“Politikere er av fellesskapet utstyrt med myndighet for det felles bestes sak. Integritetskravet ekskluderer klart misbruk av politisk makt til personlig fordel. Men, som den europeiske erfaring fra dette århundre klart viser, er den mest alvorlige makturrumpsjon ikke å finne i misbruk av dette slag, men i fremme av politikk som reduserer eller ødelegger respekten for menneskeverdet. Denne form for misbruk har ikke funnet sted kun under nazistiske eller kommunistiske regimer, men også i demokratier; som f.eks. i utbredelsen av liberal abortlovgivning. Vårt samfunns velferd er i høy grad i våre politikeres hender: Den oppgave de vier sine liv til, er blant de nobleste, men den pålegger dem et særskilt moralsk ansvar.”

Så får leseren vurdere om St. Olavs referat yder erkebiskopen rettferdighet.

Ønsker ny gjennomtenkning

Ett nummer tidligere bragte St. Olav en redaksjonell kommentar til abortsaken i Irland. Det fremkommer nok at det er kristen lære at direkte abort er galt, fordi fosteret er et menneske med samme livsrett som andre mennesker. Men redaktøren gir ingen klar tilslutning til denne lære, men fremfører fire kritiske argumenter:

(1) Den kristne lære om at direkte abort er galt, overbeviser ikke alle, fordi kirken gjennom århundrene har tapt moralsk troverdighet.

(2) Denne lære er utarbeidet av “kirkens menn;” redaktøren antyder at den ville vært annerledes dersom kirken hadde vært mindre mannsdominert.

(3) Det utslagsgivende kriterium må være “hva som er den tyngste børen for

den skal bære;” hensynet til fosterets rett til livet må vike for morens “sjelelige livsfare”.

(4) Selv om læren om ufødte barns livsrett kan være riktig, må lovgivningen gi “alburom” for at den som er overbevist om noe annet, skal kunne handle deretter og abortere eget foster.

Hvis jeg har misforstått noen av argumentene, vil redaktøren sikkert påvise det. Hun inviterte i sin leder til en “ny gjennomtenkning” av disse spørsmål. Et godt bidrag ville være om hun klargjorde om argumentene kun er ment å ha gyldighet ved abort etter voldtekt. Hvis de ikke skal gjelde for ethvert uønsket svangerskap, er det interessant å vite hvilke kriterier som avgjør når argumentene ikke lenger skal gjelde.

Fader Claes Tande

Claes Tandes brev inviterer av flere grunner til en redaksjonell hale; sakens karakter gjør at den blir relativt lang.

Jeg følger Tandes disposisjon og tar St. Olavs “unøyaktigheter” først. Bladets nyhetsnotiser er gjengivelse/oversettelse av hva andre, navngitte kilder har skrevet, ikke “St. Olavs referater”. Gjengivelse etter navngitt annenhåndskilde er i tråd med vanlig presseskikk. Min leder samt et annet redaksjonelt oppslag i nr. 3-92 om den irske abortsaken bygget på førstehåndskilder, innhentet fra Catholic Press and Information Office i Dublin.

To generelle bemerkninger før jeg tar for meg Tandes oppsummering av det han kaller mine fire kritiske argumenter samt redaksjonell kritikk av kirkens lære: Både i utgangspunkt og oppsummering foretar Tande koblinger og forenklinger samt trekker slutninger det ikke er grunnlag for i min tekst; videre overser han mine spørsmålstegn. Der- nest: Kritiske spørsmål, kritisk i ordets egentlige forstand, stilles for å bidra til

“Omatt og omatt og omatt. . .”

I hele åtte år har USAs biskoper arbeidet med et dokument om kvinners plass i kirken; nå er tredje utkast ute til høring hos det amerikanske hierarki. Det første utkast, som i sin tid vakte adskillig oppmerksomhet, og som ble utførlig omtalt i St.Olav, inneholdt bl.a. en rekke åpenhjertige uttalelser fra den bredt anlagte konsultasjonsprosess blant kvinner som dannet en del av grunnlaget for det som opprinnelig var tenkt som et hyrdebrev, men

som etter påtrykk fra Troskongregasjonen nå får en mindre autoritativ status som retningslinjer. Det nye utkastet oppfordrer bl.a. til at kvinner skal få utføre akolytt- og lektortjeneste.

Ifølge “Catholic Herald” er den kritikk det forrige utkastet fikk under møter med bl.a. Troskongregasjonens leder, kardinal Ratzinger, nå innarbeidet i forslaget. Ifølge biskop Joseph Imesch av Joliet og biskop Matthew Clark av Rochester avspeiles forandringene i dokumentets anbefaling

om “fortsatt dialog og ettertanke” omkring evt. fast diakonat for kvinner; tidligere utkast krevde en snarlig utredning om saken. De to biskoper sier at man var blitt oppfordret til “å trå varsomt”.

Ifølge biskop Imesch har man nå sløffet uttalelsene fra de kvinner som i sin tid var med i den forberedende konsultasjonsprosessen fordi “for mange mennesker klaget over at denne og hin uttalelse kun stod for én enkelt persons regning”, og ikke var uttrykk for en bredere konsens.

den felles forståelse og utdypelse av en sak.

Så til de fire punktene:

1. Dette er en misvisende kortversjon av min avsluttende setning: “Den katolske kirkes klare nei til abort ville hatt mer moralsk overbevisningskraft om kirkenes ledere opp gjennom århundrene i ord og handling hadde vært like opptatt av å verne om de skjendede jomfruer som den har vært av å ære de rene.” Selvsagt finnes det mange andre grunner til at kirkenes lære ikke overbeviser alle.

2. At det “stort sett er de (kirkenes menn) som opp gjennom århundrene har tolket teksten for oss (kvinner)”, slik jeg skriver, lar seg neppe bestride: I mange tilfeller har tolkningen bestått i “å tie og tåle”, bl.a. også tåle vold innen ekteskapet. På antyde at kirkenes lære, innsikt og pastorale praksis ville vært tjent med at kvinnene hadde kommet mer til orde, særlig i moralske spørsmål som angår dem *qua* kvinner, er bl.a. å benytte seg av den yringsfrihet som finnes også innen vår kirke.

3. Min tekst fastslår ikke hva “det utslagsgivende kriterium må være”. Den spør: “Når valget står mellom to onder, som det vel kan sies å gjøre når det gjelder abort eller ikke etter voldtekt, kan da kirken så sikkert vite, uavhengig av omstendighetene, hva som er den minste børen for den som skal bære?” Katolsk moralteologi har et moralsk aksiom for de tragiske grensetilfeller hvor omstendighetene er slik at vanligvis holdbar argumentasjon må vike for forståelse for at et menneske ikke makter å leve opp til de overordnede moralske krav.: *ultra posse nemo tenetur* - ingen kan tvinges til noe som er over evne. At en fjortenårs pike, mot egen og foreldres vilje, skulle måtte bære frem et barn unnfanget ved voldtekt forøvet av far til pikens venninne, kan være å kreve over evne. Dermed ikke sagt at voldtekt med påfølgende

abort er noen lett bær.

Tande skriver som om forbud mot abort er det eneste kirkens “lære” har å si om den sak. Omsorg for livet, for alt liv, er en del av kirkens lære. Pastoral omsorg for liv som er blitt utsatt for den grove krenkelse en voldtekt er, er også en del av kirkens lære. Likeså at samvittigheten, vel å merke den velinformerte og veloverveide samvittighet, er siste instans i moralske spørsmål. Eller snarere nestste - siste er en nådig Gud.

4. Lovgivning skal oversette etiske prinsipper til tjenlige politiske anordninger. Men den høyeste moralske lov

lar seg ikke alltid oversette direkte til direkte lov; til tider må lovgivningen tillate at noe ondt kan skje. Det synes å være situasjonen når det gjelder abortlovgivning i et pluralistiske samfunn, som også Irland er på vei til å bli. Det gir kirken økt ansvar for å søke å påvirke folks handlemåte og samvittighet nettopp via overbevisende argumentasjon og omsorg.

Et hovedpoeng da jeg skrev min leder, var å få frem sider ved katolsk lære og tanke som, såvidt jeg kunne registrere, inntil da hadde vært fraværende i norske mediers behandling av den irske abortsaken. UKJ

Vellykket på Vestlandet

I en årrekke har Vår- og Høstmøtene på Mariaholm Skolesenter vært inspirerende møtesteder for representanter for landets katolske menigheter fra nord og sør, øst og vest. Siste helg i april i år fant det første regionale vårmøte for Sør-Vestlandet sted i Stavanger: Bakgrunnen var at Pastoralrådet i Oslo Katolske Bispedømme (PRO) sist høst bestemte å nedlegge Vårmøtene i PROs regi og heller spille ballen over til andre. Og Stavanger fanget den altså opp og samlet godt over 50 deltagere fra Bergen, Haugesund, Kristiansand og oljebyen selv til en vellykket helg - skal vi tro evalueringen på de siste sider av den rapport fra møtet som på rekordtid fant veien til redaksjonens bord.

Helgens tema var “Når, hvor og hvordan føler vi oss hjemme - i liturgien, i menigheten?”. Arrangørene hadde alliert seg med et dyktig knippe tankevekkere som fore-

dragsholdere: diakon *Gunnar Wicklund-Hansen*, Bergen, som tok for seg “Den katolske kirke i 2. halvdel av det 20. århundre”, *Ole Jacob Greve*, Stavanger, som konstaterte “Kirken i hardt vær - jeg mønstrer på”, *Maria Giæver*, Oslo, som fikk forsamlingen til å reflektere over “Hva bidrar til at vi føler oss hjemme?”, og pater *Rory Mulligan*, Stavanger, som presenterte en teologisk nyskapning: “NUET - det 8. sakrament”. St.Olav vil ved en senere anledning komme tilbake til noen av de mange tanker som ble luftet.

Nyttige referater fra gruppearbeider og en liste med “temaforslag for et senere møte” samt en utfordring til St. Paul menighet i Bergen om å ta initiativ til neste møte, hører til resultatene fra et møtehelg der man hadde lagt seg i selen for at folk virkelig skulle føle seg hjemme og ikke bare snakke om det: Gjestene var innkvartert privat. ●

MENNESKELIVET ER HELLIG –

1. Det er oppstått en abortkrise i Irland. Biskopene deler den utbredte misbilligelse av den nylige Høyesterettsdom som åpner for legal abort i Den Irske Republikk. Det irske folk har vært av den oppfatning at den ufødtes rett til livet var beskyttet i Grunnloven på en slik måte at den gjorde abort illegalt. Nå er abort blitt erklært å være legalt. Følgene er fra alle synsvinkler svært alvorlige.
2. Menneskelivet er en Guds gave.

*"For du har skapt mitt indre,
du har vevd meg i mors liv.
Jeg takker deg fordi jeg er skapt
på skremmende, underfullt vis.
Underfulle er dine verk."*

(Salme 139)

3. Fra det øyeblikk et menneskeliv begynner å eksistere fra unnfangelsen av, har det rett til samme respekt og beskyttelse som ethvert annet menneskeliv. Enhver handling som har til hensikt å ødelegge dette liv, er moralsk galt. Både mors og barns liv er ukrenkelig. Abort er å direkte ta uskyldig liv, og intet motiv kan rettferdiggjøre det. Ingen domstol, ingen lovgivning kan gjøre det moralsk riktig. Abort angriper selve kildevellet for menneskelivet og berører moralens selve fundament.
4. Som biskoper er vi Kristi sannhets tjenere; vi er også Hans kjærlighets tjenere. Vi forstår den vånde og uro hos svangre kvinner i vanskelig situasjoner som måtte mene, feilaktig, at abort er den eneste mulighet som

står åpen for dem. Vi vet at kvinner kan lide under trauma før en abort, og som de kan fortsette å lide under lenge etterpå. Kirken streber alltid etter å fremby Kristi barmhjertighet, legedom og tilgivelse. Kirken i Irland er innstilt på å yde enhver form for støtte og omsorg gjennom "Cura" og lignende organisasjoner over hele landet.

5. Det synes nå som om våre lover og domstoler ikke gir det ufødte barn den beskyttelse som han eller hun har rett til. Dette stiller hele vårt samfunn overfor en utfordring det ikke kan flykte fra, og denne utfordring må møtes uten opphold.
6. Som biskoper har vi plikt til å forkynne Evangeliet for vårt folk. Vi er også forpliktet til å komme med vårt bidrag til å bygge et samfunn som gjenspeiler menneskets verdighet i lys av Evangeliet. Abortspørsmålet dreier seg om rettferdighet. Det dreier seg om den mest grunnleggende av alle menneskerettigheter, retten til livet. Det må derfor være gjenstand for alvorlig bekymring for hele samfunnet. Beskyttelsen av menneskerettighetene, medregnet de ufødtes rettigheter, er et moralsk imperativ for ethvert samfunn.
7. Hvor enn abort er blitt legalisert, er det en kontinuerlig agitasjon for å forandre lovgivningen, enten for å gjøre den mer restriktiv eller for å fjerne restriksjonene. Erfaringen har vist at lover som gir begrenset adgang til abort, raskt fører til fri abort.
8. Våre lovgivere står nå overfor en

særlig presserende utfordring som de søker å utøve sin plikt til å beskytte de ufødte barns liv, de som er de svakeste og de mest tause medlemmer i vår menneskelige familie. Saken er av den aller største betydning og må bemøtes uten opphold. Lovgivere trenger og fortjener enhver borgers støtte når de utfører dette grunnleggende ansvar.

9. Gud er alt menneskelivs opphav. Vi må be om Hans Hellige Ånd at det dominerende hensyn hos oss alle på denne tid må være den absolutte respekt for helligheten av det liv som kommer fra Ham.

11. mars 1992

(Oversatt av pastor Claes Tande)

Kom, Hellige Ånd,
fyll dine
troendes hjerter
og tenn i dem
din kjærlighets ild.

Fra pinsens liturgi

Hører inn under den enkeltes samvittighet

Selv om Kirken ikke er beredt til å si ja til homofilt samliv, må den akseptere at samfunnet lager lover også på dette felt. 'Signaleffekten' har lovgivningen gitt for lenge siden, dengang straffeparagrafen for homofili og utenomekteskapelig samliv ble fjernet. Da ble det sagt at dette området av livet hører inn under den enkeltes samvittighet, og også inn under de enkelte kirkers og livssynsgruppers etiske vurdering.

Et naturlig neste skritt er å legge de juridiske forhold til rette for dem som har samvittighet til å leve sammen som homofile i et varig og forpliktende forhold.

Samtidig må Kirken være i sin fulle rett til å behandle dette etiske tema på sin måte, og også til å trekke den konklusjon at en kirkelig vigsel av homofile par ikke kommer på tale, skriver Paul Leer-Salvesen, journalist og teolog, i Fædrelandsvennen.

Bibelen - en formelsamling?

"Vi må ikke bli så redd for historien at vi ikke undersøker sammenhengen mellom Guds ord og den historisk virkelighet Gud først talte til, eller hvordan de bibelske bøker ble til," sier seminarlærer Tor Mikkelsen i Baptistsamfunnets organ "Bannet": "Fundamentalistene har en tendens til å lese egne forutsetninger inn i Bibelen og håndtere den som en formelsamling som er hevet over ulike menneskelige situasjoner."

17

Pavelig oppfordring:

Gjengi tro og kristenliv sannferdig!

Pave Johannes Paul II krever at kirken gjør seg mer gjeldende i massemediene. Det bør være et nærmere samarbeid mellom katolske organisasjoner, ordener og bevegelser og spesielt de nasjonale og regionale bispekonferanser, heter det i pavens budskap i anledning den 26. verdensmediedagen som fant sted den 31. mai. I sin skrivelse tar paven for seg kirkens "rett og plikt" til å gjøre

Kristi budskap tilgjengelig for alle mennesker. Mediene skal gjengi troen og det kristne liv sannferdig.

Forkynnelse av troen

Forkynnelse av troen må, ifølge paven, være preget av dobbelt respekt: "Respekt for alle mennesker, uten unntagelse, i deres søken etter svar på livets dypeste spørsmål, og respekt for Åndens virke som på hemmelighetsfull vis er nærværende i alle menneskehjarter." Troen må forkynnes fryktløst og uten kompromiss.

Paven minner de katolikker som er engasjert i mediarbeid, om "det

ærefryktingdydende ansvar" de har. Han oppmuntrer dem til "helhertet innsats" for å meddele det kristne budskap gjennom mediene, og for å utdanne nye folk til denne tjeneste. For å kunne fylle sin oppgave, må kirken kunne "regne med en vidtrekkende og virkningsfull innsats fra de sosiale kommunikasjonsmidler". Mediene er "det enkelte menneskes adgangskort til den moderne markeds plass hvor tanker finner offentlig uttrykk, hvor idéer utveksles, hvor nyheter går fra munn til munn, og hvor man gir og får opplysninger," skriver paven. KIPA/KATOLSK ORIENTERING

Apropos religionsundersøkelsen -91

I det siste har jeg følt meg som en reisende i dårlig nytt, hevder Kai Ingolf Johannessen ved Diakonhjemmets Høgskolesenter i en artikkel i "Hilsen fra diakonhjemmet". Han har bearbeidet resultater fra religionsundersøkelsen -91 og funnet store sprik blant troende i tradisjonelt viktige etiske spørsmål.

Det var på vårparten -91 at Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste gjennomførte en undersøkelse om holdninger og oppfatninger i forhold til religion og en rekke moralspørsmål. Materialet tyder på stor fleksibilitet i folks gudstro, kan Johannessen konstatere: "Troen på Gud synes fremdeles å ha et solid fotfeste blant folk flest. Undersøkelsen viser også at et stort antal mennesker anser Jesus som frelser, død for deres synder. Men hva kir-

kesøket angår, er tallenes tale nokså avslørende: Kirkegangen er svært dårlig. Det er ikke sammenheng mellom antallet som tror på Gud og oppfatter Jesus som frelser, og antallet mennesker som går hyppig og regelmessig i kirke og bedehus."

Når det gjelder moral- og holdningsdelen av undersøkelsen, har man konsentrert seg om tradisjonelle moralspørsmål. Johannessen understreker at her avsløres "dype uoverensstemmelser som i seg selv lett kan bygge opp under relativisme, ikke bare i samfunnet, men også i kirken hvor solide moralbastioner ser ut til å slå sprekker og falle omtrent som Jerikos murer. Det problemet bør kirken ta på alvor, før dens moralske slagkraft er helt uttømt."

Forøvrig minner Johannessen om at

moral er mer enn et spørsmål om sex og abort, og han finner det skuffende at nyere utfordringer knyttet til miljø og natur, medisinsk og biologisk forskning m.m. ikke er berørt i undersøkelsen. Han finner det tankevekkende at undersøkelsen røper en så høy grad av intern-kristen uenighet om hjertesaker som tradisjonell kristen etikk har hatt klare meninger om. Og at det er grunn til å tro at samstemmigheten ikke er større på de nye moral-områdene.

Menigheten vokser

"Etter reformasjonen har katolisismen vært en sør-europeisk plante som aldri helt har fått fotfeste i vinterlandet Norge." Vi sakser fra en artikkel i Bergens Tidende, som føyer til at "strømmen av flykninger og innvandrere har endret bildet av den katolske kirke som intellektuell og tildels nasjonalromantisk. Det vesle katolske nærvær har blitt tydeligere. Samtidig møter katolikkene færre fordommer - protestantiske nordmenn har stiftet bekjentskap med

katolisismen på sydenturer. Det er også noe tillokkende ved denne troen: Den har en ubrudt historisk linje, er uavhengig av historiens skiftende vinder.

Innvandrere har avmystifisert troen. Det har også de gråklede St.Franciskus-søstrene som lenge har vært et velkjent innslag i Bergen. Her har de drevet et stillferdig sosialt virke siden 1901. Tidligere bøtet katolsk undervisning og sykepleie på åpnebare mangler i et fattig land. Virksomheten

skapte også grunnlag for et begynnende katolsk menighetsliv.

Paradoksalt nok opplever St.Franciskus-Xaverius-kongregasjonen manglende rekruttering mens den katolske menigheten nå vokser. I dag er det 27 søstre tilbake i Moderhuset på Marias Minde. De har vært så mange som 160. Men tilveksten uteblir, og de fleste oppgavene er overtatt av det offentlige.

"Dagens unge kvinner tenker i andre

18

Sr. Praxedis og sr. Felicitas in memoriam

Sr. Praxides Frankenberg CSJ
f. 12.02.08 i Osnabrück, Tyskland
d. 25.04.92 på St. Josephsøstrenes
Hjem i Oslo

Gravlagt 05.05.92 på Grefsen
Gravlund, Oslo

Sr. Praxides inntrådte hos St. Josephsøstrene i 1929 og avla sine evige løfter i 1934.

Novisiattiden tilbragte hun på Vor Frue Villa. Senere virket hun ved flere av våre hospitaler: En god del år som sykepleier og operasjonssykepleier, i 1952 fikk hun ansvar for vaskeriet på Vor Frue Hospital. Som pensjonist var hun bosatt i Halden i en del år, og siden 1987 har hun vært på St. Josephsøstrenes hjem på Grefsen.

Sr. Felicitas Geiping CSJ
f. 28.11.22 i Westfalen, Tyskland
d. 27.04.92 på St. Josephsøstrenes
Hjem i Oslo

Gravlagt 05.05.92 på Grefsen
Gravlund, Oslo

Søster Felicitas inntrådte hos St. Josephsøstrene i 1948 og avla sine evige løfter i 1954.

Novisiattiden tilbragte hun på Vor Frue Villa. I 1950 flyttet hun til St. Josephs Institutt. Men i 1954 reiste hun tilbake til Tyskland for å videreutdanne seg som kostholdsøkonom i Paderborn. Siden har hun

vært ansvarshavende for flere av ordenens husholdninger/kjøkkener. Hun startet i Albachten i Tyskland. I 1961 flyttet hun tilbake til Norge hvor hun virket på St. Josephs Hospital i Porsgrunn og i våre institusjoner i Oslo: St. Josephs Institutt, Vor Frue Villa og St. Josephsøstrenes Hjem. I de siste to årene var hun pasient på St. Josephsøstrenes Hjem.

Solum Forlag overtar St.Olav Forlag

Det er undertegnet kontrakt med Solum Forlag om overtagelse av driften av St.Olav Forlag, opplyser Ulrik Sverdrup-Thygeson, kansellist i Oslo Katolske Bispedømme, til St. Olav. Forlaget vil fremdeles opptre under eget navn og ha sin egen profil. Den redaksjonelle styring ligger i utgangspunktet hos

forlagssjef Knut Solum som vil ha med seg en redaksjonsgruppe. Som tidligere, vil utgivelser på St.Olav Forlag kreve biskopens tilslutning. Man regner med å komme med de første utgivelser i begynnelsen av 1993.

St.Olav Forlag, som har en over 100-årig historie bak seg, har gått

på lagvir siden mai i fjor da Johs. Bruce gikk av med pensjon etter mangeårig trofast innsats; han har siden da tatt seg av forlagets løpende forretninger slik at ikke det hele skulle gå i stå.

baner, mentaliteten har endret seg," sier generalforsenderinne Ester Smid. "Det er vemodig, men man må akseptere det. Det kan sammenliknes med en familiebedrift hvor etterfølgerne ikke ønsker å overta virksomheten. Vi kan ikke drive propaganda. Da påtar vi oss noe vi ikke kan forsvare." Hun viser til fattigdomsløftet søstre har avlagt: "Et slikt løfte innebærer at det må godtas at ordenssøstre blir fattige også i antallet."

Overtone av rasehygiene

Amanuensis Jaran Apold ved Haukeland Sykehus retter kraftig skyts mot ultralydundersøkelsene i Norge. "Ved de store sykehusene har disse undersøkelsene klare overtoner av rasehygiene," sier Apold ifølge Vårt Land.

Professor i pediatri ved Rikshospitalet, Ola Didrik Saugstad sier bl.a. at "slik som ultralyd blir brukt nå, er jeg enig i at bruken kan få overtoner av rasehygiene. Jeg har tradisjonelt ment at ultralyd er et gode, men ser også klart at disse

undersøkelsene kan misbrukes." Saugstad viser blant annet til at antallet barn som er født med Downs syndrom, har gått kraftig ned de siste årene.

"Fostre med Downs syndrom blir effektivt plukket ut ved hjelp av ultralyd," sier Saugstad. Han karakteriserer dette som en skremmende utvikling og spør nå sine medisinerkolleger om hva slags holdning de egentlig har til bruk av ny teknologi. "Det stilles altfor få etiske spørsmål," sier han.

Preken ved sr. Praxides Frankenberg og sr. Felicitas Geipings begravelse

(Messetekster: Lesning: Apg 10,34-43
Evangeliet: Luk 24,13-35)

Kjære medsøstre og venner!

Å være samlet rundt to avdøde medsøstre som vi har kjent og levd sammen med, det gjør sterkt inntrykk. Ingen av oss ante dette for 2 uker siden. Når jeg sier vi, inkluderer jeg også våre to avdøde medsøstre, sr. Praxides og sr. Felicitas. Neppe har de ant at de sammen skulle gi et usedvanlig vitnesbyrd om fellesskap i liv og død.

De har begge meget bevisst gått døden i møte. Sr. Praxides visste plutselig at nå skulle hun dø. Og i de to dager hun var sengeliggende, sa hun det også til dem som besøkte henne. Avslappet ventet hun på å møte Herren. Hun ventet på brudgommen som de ti terner i lignelsen. Riktignok ikke med lampe og olje i hendene, men med rosenkrans og strikkesøy. Også sr. Felicitas forberedte seg meget bevisst da hun følte at hennes to år lange lidelsesvei gikk mot slutten. Av hele sitt hjerte tok hun avskjed med både mennesker og ting. Hun tenkte på alt og alle, også de ansatte på Radiumhospitalet, som hun hadde fått stor tillit til i sin sykdomsperiode.

Ved en anledning som denne, er det naturlig å se på det de to har felles. Vi husker dem begge som beskjedne, tilbaketrunkne og fåmælte søstre. De vitnet ikke ved ord først og fremst, men ved liv og handling. Ingen av dem lignet Peter i sin veltalenhet, slik han fremtrer i dagens lesning. Men de hadde noe av den samme overbevisning, for de levde ut av den

samme kilde. I likhet med Peter var også de blitt kalt til å følge Ham som en dag sa til dem: "Dra bort fra ditt land og din slekt og din fars hus til det landet som jeg vil vise deg. . . Jeg vil velsigne deg. . . Du skal bli til velsignelse." (1. Mos. 12,1-2). Dette personlige kall ble til deres livsoppgave og mål i klosterlivet.

Både sr. Praxides og sr. Felicitas levde sitt ordensliv i det skjulte. Deres arbeidsplass lå som regel avsides i bygningen, lite synlig for de mange som gikk ut og inn. Bare noen få la merke til hvordan de slet for å dekke våre grunnbehov: mat og klær som ingen kan unnvære. Den direkte kontakten med andre mennesker var relativt begrenset, men indirekte nådde de ved sitt arbeid ut til utrolig mange. Derfor vil mange kunne slutte seg til Jesu ord og si til dem: "Jeg var sulten, og du ga meg mat. Jeg var tørst, og du ga meg drikke. Jeg var uten klær, og du kledte meg." (Matt 25,35-36a). Å være der for andre, det ønsket de; ikke minst for oss søstre, for at vi bedre skulle kunne utføre vårt apostolat. Vi alle ønsker å si dem en hjertelig takk.

Om sr. Praxides vil jeg gjerne nevne noe som karakteriserte henne. Mange vil huske henne som en som alltid hadde et godt forhold til sine medsøstre. Hun var blant dem, med dem, en av dem, og derfor høyt respektert. Noe av det samme formemmet vi i hennes forhold til Gud. Hun elsket å be i kapellet tidlig om morgenen. Med et åpent ansikt og en hengiven holdning satt hun der opp til to timer. Ved en passende anledning

sa hun også at Gud var god mot henne, at hun mange ganger fikk mer enn det hun hadde bedt om eller forventet.

Sr. Felicitas har gjort særlig inntrykk på oss under sin sykdomsperiode. Hun levde bokstavelig talt fra en dag til den neste, fra time til time, og det uten å klage. Og når hun sa noe, var det mest av hensyn til andre. Men hun kunne også snakke om seg selv på en måte som vi har grunn til å misunne henne. Med enkle ord kunne hun si hva sykdommen gjorde med henne, hva som skjedde i henne. Hun snakket om sykdom, lidelse, liv og død med en naturlig selvfølgelighet. På den måten røpet hun at hun var oss et godt stykke forut. Vi ligner sikkert mange ganger Emmaus-disiplene. De var bare opptatt av lidelsen og døden, og oppdaget ikke LIVET foran seg. Sr. Felicitas derimot ga tydelig uttrykk for at hun var vel så mye opptatt av livet etter døden, og det ut fra den erfaring at hun visste at "hennes Forløser lever".

Sr. Praxides og Sr. Felicitas har hver for seg, ved sin måte å dø på, vist hvordan de har levd. Deres liv og død står for oss som et eksempel. Deres død fyller oss derfor ikke bare med sorg, men også med HÅP. La oss nå be Den oppstandne om nåde til "å leve ved Ham og med Ham og i Ham", slik vi ber i hver messe.

Sr. Hedwig Osterhus CSJ

Kateketisk Senter på lavgir

Fra 1. juni står Kateketisk Senter i Oslo uten leder idet Oslo Katolske Bispedømme i midten av mai gjorde kjent at nåværende leders arbeidskontrakt ikke vil bli fornyet. Det betyr at sr. Mette Andrésen o.p. slutter etter tilsammen 12 års innsats for Kateketisk Senter, de siste 6 årene som leder. Senteret, som til høsten kan se tilbake på 20

års virke, ble stiftet under et ad hoc pastorallrådsmøte i 1972. De første fem årene holdt senteret til i Bergen.

Med nåværende leders avgang blir senterets arbeidsstokk redusert til én halvdagsstilling idet Berit Müller, som har vært ved Kateketisk Senter siden 1977, fortsetter i sin halve stilling.

Redaktør for "Broen" utnevnt

Pastor Claes Tande, Oslo, er utnevnt til redaktør for det felles menighetsblad "Broen", foreløpig for ett år. Som mange av St. Olavs lesere vil være kjent med, har Tande allerede før sin offisielle utnevnelse hatt redaktøransvar for et nr. av Broen, nr.1-92.. Norsk Katolsk Bisperåd vil ta opp spørsmål omkring Broen på sitt møte til høsten, leser vi i referat fra Pastoralrådets Arbeidsutvalg.

Retrett om "fellesskap underveis"

"Tro og fellesskap" er en gruppe som har som hovedoppgave å arrangere retretter. Vi ønsker at disse retrettene skal representere litt av mangfoldet i Guds rike. Vi ønsker derfor at de skal være åpne for alle: små og store, funksjonshemmede og ikke-funksjonshemmede, ordensfolk og legfolk. Hovedinnholdet i retretten vil være: foredrag (meditasjoner), samtalegrupper og bønn/stillhet.

"Tro og Fellesskap" er en bevegelse som har sprunget ut fra "L'Arche", som ble startet av kanadieren Jean Vanier for 27 år siden. "L'Arche" er et fellesskap der mennesker med psykisk utviklingshemming lever sammen med andre såkalte "normale" mennesker. Utfra det første L'Arche-fellesskapet, som ble startet i Frankrike, har det etterhvert vokst fram husfellesskap rundt omkring i hele verden.

Det sentrale budskapet i L'Arche-bevegelsen er at vi mennesker kan

komme nærmere Gud og hverandre gjennom fellesskap med de undertrykte i vårt samfunn, og gjennom å erkjenne det som er bortgjemt og undertrykt i oss selv.

Gud har en forkjærlighet for de små i samfunnet. Når vi selv er fattigst og mest sårbar, er Gud på mystisk vis oss nærmest som personer og som folk.

Sue Mosteller er St. Josephsøster. Hun har levd som St. Josephsøster i L'Arche-fellesskapet (Arken) Daybreak i Canada i 20 år.

Fra 1975-1984 var hun internasjonal leder for L'Arche. Hun kjenner derfor godt både L'Arche-fellesskapene i Canada og ellers i verden. Hun vil snakke på lettforståelig engelsk.

Hun lever nå i retretthuset Dayspring, et av flere hus i Daybreak. Hun startet dette retretthuset sammen med presten og forfatteren Henri Nouwen.

Det er første gang Sue Mosteller kommer til Norge for å holde retrett. Hun holdt retrett i fjor sommer i Sverige.

Retrettgruppen **Tro og Fellesskap** inviterer deg til retrett med søster Sue Mosteller (l'Arche - Canada).

Tid: **26. juli til 1. august**

Tema: **Fellesskap underveis**

Sted: Strandheim Leirsted, Nærnes, Røyken

Nærmere opplysninger:

Aslaug Espe, Skogfaret 10, 1430 Ås, 09-94 26 41

Prestevigsel i Oslo

Den 4. april ble Paul Pham Huu Y vigslet til prest av biskop Gerhard Schwenzer i St. Olav domkirke i Oslo. Han ble født i Da Nang i Vietnam, men vokste opp i Quy Nhon, der han var prestestudent fra 1975-82 under vanskelige forhold på grunn av kommunistregi-

met. I 1988 kom han til Norge, i 1990-91 fullførte han sine studier ved Allen Hall i London og har siden da arbeidet ved Det vietnamsiske pastoralsenter i Oslo.

"St. Olav" gratulerer og ønsker alt godt for fremtiden.

Møtested Brasil!

22.-28. september i år møtes katolske pressefolk fra hele verden til kongress i Campos do Jordao i Brasil, noen timers vei nord for Sao Paolo. Gjennom foredrag og 'workshops' vil man belyse temaet "Presse - vei til solidaritet". Det arrangeres rimelig fellesreise fra t/r Frankfurt-Sao Paolo. Interesserte pressefolk kan henvende seg til Baby Johannessen, PB 281, Asker eller Unni Klepper Joynt, Østlivn. 1, 1482 Nittedal.

INTERNORDISK «WORKSHOP» - GREGORIANIKK

Tid: 29.juli - 1.august 1992

Undervisningstid: kl.10.00 - 16.00 i sangpraksis og teori

Undervisningssted: Katedralskolens gamle festsal og Ilen kirke.

Lærer: fra Choer Grégorien de Paris

Undervisningsspråk: Engelsk

Kostnad kr. 500,- pr. pers. stud. kr. 400,- (inkl. kursmateriell)

Nærmere informasjon og påmelding til:

Anne Kleivset, Lillegårdsbakken 24, N-7013 Trondheim, Norge Tlf. 07-51 68 73

“Reisende i fremmed land”

21

Olsok -92: Samlingsdager og pilegrimsferd

I år er Olsoksamlingen 24.-26. juli på Inderøy, 10 mil nord for Trondheim. Det er samme sted som de siste årene, neste år blir det imidlertid samlingsdager i en annen form.

På samlingsdagene forbereder vi oss til feiringen av Hellig Olavs fest - Olsok, vår nasjonale festdag i middelalderen.

Samlingsdagene fører frem til pilegrimsferden til Stiklestad og festmessen i kapellet.

Pilegrimsferd er temaet for årets samlingsdager. Middelalderens pilegrimsreiser var et konkret uttrykk for vår vandring mot det hellige. Vi er alltid på vei mot Gud.

Pastor Claes Tande, p. Brian McNeil CRV og sr. Marie-Louise Pettersen er med for å hjelpe oss med å utdype dette.

Forøvrig er vi sammen i katolsk fellesskap med daglige tidebønner og messer, fordypning i trosemner, og ikke minst sosialt fellesskap i hagen, i peisestuen, i svømmebasenget og på stranden.

Vi starter i Trondheim fredag morgen med Nidarosdomen hvor

Hellig Olav er gravlagt, og drar samme formiddag til Sund folkehøgskole på Inderøy, i privatbiler. Der blir vi to dager, og søndag drar vi til Stiklestad. Der spilles "Spelet om Hellig Olav" på friluftscenen og det er anledning til å se det etter messen. Vi avslutter dagen i Levanger med aftensmat og vesper.

Sund folkehøgskole ligger i vakre omgivelser som er rike på minner fra tidlig kristen tid. Vi vil besøke noen av disse.

Det blir innkvartering i dobbeltrom. Noen enerom kan skaffes og koster 150 kroner ekstra. Stedet egner seg for barnefamilier. Prisen blir 850 kroner pr person, barn mellom 5 og 15 år halv pris, barn under 5 år er gratis. Alle interesserte er velkommen på samlingsdagene!

Hvis noen trenger overnatting i Trondheim, kan vi være behjelpelig med det. Flere opplysninger kan man få fra: Even Flood, tlf. (07) 52 53 53, Anne Merete Edsberg, tlf. (073) 76 288 eller Marina Bleken, tlf. (07) 82 77 14.

Påmelding til Olsokkomitéen, v. Even Flood, Ilevollen 3E, 7018 Trondheim, innen 25. juni.

200 kroner betales ved påmelding til bankgiro 4200 07 05149.

“Workshop” i gregoriansk

Gregorianikken ligger i dag i en kryssild av interesser fra de forskjellige hold. Norden har stort sett stått utenfor, unntatt enkeltpersoner og sluttede grupper. I 1984 ble det stiftet en interessegruppe i Trondheim: AMICI CANTUS GREGORIANI NIDAROSIAE. Den gregorianske sangs venner i Trondheim har som formål å arbeide for større kjennskap til denne tradisjonen innen vår musikkhistorie. Stiftelsen har siden 1984 arrangert bl.a. konsertturnéer, plateinnspilling og i 1987 et gregoriansk seminar.

Årets "workshop" - i tiden 29.juli-1.august, altså midt under Olavsdagene i Trondheim - er en oppfølging av virksomheten og vil bli et innføringskurs i gregoriansk sang og teori. Seminaret skal kunne ut i deltagelse i vesper i Nidarosdomen.

For ytterligere opplysninger, se separat annonse.

Taizé

1992

Internasjonal ungdomsuke

20.-29. Juni

Med Tomasgården retreatsenter til Taizé:

Fellesskap på bussreise fra Kornsjo (evt. Göteborg) sammen med ca. 50 deltakere fra Norge, Sverige og Danmark. (De fleste 16-30 år)

7 dager i Taizé (Syd Øst Frankrike) sammen med deltakere fra 50 nasjoner fra hele verden.

Bibelundervisning, internasjonale smågrupper, mye tid til fellesskap

3 daglige samlinger i forsoningskirken til bønn, stilhet og lovsang.

Gi deg selv mulighet til å oppleve dette "møtestedet" hvor ti-tusner hvert år finner åndelig fornyelse og fordypet kontakt og nærhet til kristne fra de ulike kirker og kontinenter.

Tomasgården, 1780 Kornsjo Tlf:09-197820

Jeg melder meg på til samlingsdagene Olsok 24. - 26. juli.

Navn:

Adresse:

Telefonnummer:

Kan stille med bil og kan ta ekstra passasjerer / Har ikke med bil (Stryk det som ikke passer.)

Preste- og diakonvigsel i St.Dominikus kirke i Oslo

Under pinsens vigiliemesse, lørdag den 6. juni kl. 18.00, blir fr. *Morten Nicolas Olav Person* vigslet til prest og fr. *Jan Petter Longva* vigslet til permanent diakon av biskop Gerhard Schwenzer.

St. Olav gratulerer og ønsker de to alt godt i deres fremtidige virke.

22 Liturgisk kalender

Juni 1992

5. Fredag. Bonifatius, biskop og martyr.
Apg. 25, 13-21. Joh. 21, 15-19.
6. Lørdag. Norbert, biskop.
Apg. 28, 16-20. 30-31. Joh. 21, 20-25.
(Norske Tidebønner - uke 2)
7. Pinsesøndag
Apg. 2, 1-11. 1. Kor. 12, 3-7.
12-13. Joh. 20, 19-23.
8. Mandag. 1. Kong. 17, 1-6.
Matt. 5, 1-12.
9. Tirsdag. Efraim, diakon og kirkelærer. 1. Kong. 17, 7-16.
Matt. 5, 13-16.
10. Onsdag. 1. Kong. 18, 20-39.
Matt. 5, 17-19.
11. Torsdag. Barnabas, apostel.
Apg. 11, 21-26. 13, 1-3. Matt. 10, 7-13.
12. Fredag. 1. Kong. 19, 9. 11-16.
Matt. 5, 27-32.
13. Lørdag. Antonius av Padua, prest og kirkelærer. 1. Kong. 19, 19-21. Matt. 5, 33-37.
(Norske Tidebønner - uke 3)
14. Ellevte søndag i kirkeåret:
Den Hellige Treenighet.
Ordspr. 8, 22-31. Rom. 5, 1-5.
Joh. 16, 12-15.
15. Mandag. 1. Kong. 21, 1-16.
Matt. 5, 38-42.
16. Tirsdag. 1. Kong. 21, 17-29.
Matt. 5, 43-48.
17. Onsdag. 2. Kong. 2, 1. 6-14.
Matt. 6, 1-6. 16-18.
18. Torsdag. Sir. 48, 1-14. Matt. 6, 7-15.
19. Fredag. Romuald, abbed.
2. Kong. 11, 1-4. 9-18. 20.
Matt. 6, 19-23.
20. Lørdag. Jomfru Marias lørdags-

messe. 2. Kron. 24, 17-25.

Matt. 6, 24-34.

(Norske Tidebønner - uke 4)

21. Festen for Kristi legeme og blod: 1. Mos. 14, 18-20. 1. Kor. 11, 23-26. Luk. 9, 11-17.
22. Mandag. Paulinus av Nola, biskop el. John Fischer, biskop el. Thomas More, martyr.
2. Kong. 17, 5-8. 13-15. 18.
Matt. 7, 1-5.
23. Tirsdag. Jer. 1, 4-10. 1. Pet. 1, 8-12. Luk. 1, 5-17.
24. Onsdag. Johannes Døperens fødsel. Jes. 49, 1-6. Apg. 13, 22-26. Luk. 1, 57-66. 80.
25. Torsdag. 2. Kong. 24, 8-17.
Matt. 7, 21-29.
26. Fredag. Jesu Hjertefredag
Esk. 34, 11-16. Rom. 5, 5-11.
Luk. 15, 3-7.
27. Lørdag. Jomfru Marias rene hjerte el. kyrill av Alexandria biskop og kirkelærer.
Jes. 61, 10-11. Luk. 2, 41-51.
(Norske Tidebønner - uke 1)
28. 13. søndag i kirkeåret:
1. Kong. 19, 16. 19-21.
Gal. 5, 1. 13-18. Luk. 9, 51-62.
29. Mandag. Petrus og Paulus, apostler. Apg. 12, 1-11. 2. Tim. 4, 6-8. 17. Matt. 16, 13-19.
30. Tirsdag. Am 2.6-10.13-16.
Matt 8,23-27

Juli

1. Onsdag. Am 5,14-15, 21-24. Matt 8,28-34
2. Torsdag. Am 7,10-17.
Matt 9,1-8
3. Fredag. Thomas, apostel.
Ef 2,19-22. Joh 20,24-29
4. Lørdag. Elisabeth av Portugal
Am 9,11-15. Matt 9,14-17
(Norske Tidebønner - uke 2)

5. 14. søndag i kirkeåret.
Jes 66,10-14c. Gal 6,14-18
Luk 10,1-12,17-20
6. Mandag. Maria Goretti, jomfru og martyr. Hos 2, 14-16,19-20. Matt 9,18-26
7. Tirsdag. Hos 8,4-7,11-13
Matt 9,32-38
8. Onsdag. Hos 10,1-3,
7-8.12. Matt 10,1-7

**Vi er i
nærheten
når du
trenger oss**

Sentrum 20 79 05
Ullevålsveien 1 - Oslo
Oslo Vest 50 00 30
Harbitzalléen 14
Oslo Øst 67 28 80
Grensesvingen 7
ved Fyrstikktorget

90 ÅR 1992

T. S. JACOBSENS
Begravelsesbyråer

Neste nummer utgis 7. juli. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Mette André sen o.p.

Olav Egil Aune

Hanne Berentzen

Liv Greni

Brian McNeil c.r.v.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

Telefon: (02) 20 72 48

Fax: (02) 36 02 63

UT Å REISE I SOMMER?

Vi kan kanskje hjelpe deg med noen litt spesielle reisehåndbøker:

*

B. Jackson: PLACES OF PILGRIMAGE.
14 forskjellige steder blir presentert, bl.a. Walsingham, Canterbury, Lisieux, Ars, Lourdes, Assisi, hf. kr. 220.—

*

DIRECTORY OF
MONASTIC HOSPITALITY,
hf. kr. 95.— (gjelder kun De Britiske Øyer)

*

Sga. Luff: THE CHRISTIANS
GUIDE TO ROME, hf. kr. 210.—

*

J. Wittich: CATHOLIC LONDON, hf. kr. 115.—

J. Wittich: CHURCHES, CATHEDRALS AND
CHAPELS, hf. kr. 115.—

*

VÅGEN TIL SANTIAGO DE COMPOSTELLA,
hf. kr. 160.—

*

BUDSKABET FRA MEDJUGORJE, hf. kr. 165.—

*

E. Luther: I PILEGRIMENES FOTSPOR TIL
NIDAROS, ib. kr. 269.—

Ypperlig klassisk musikk på kassett til kr. 50.—
og samme musikk på CD til
kr. 59.50/130.— pr. stk.

Vi sender over hele landet.

ÅPNINGSTIDER:

Mand.-fred. 9.30-17.00

Torsd. 9.30-17.30

Lørd. 9.30-13.30

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Tlf (03) 83 42 80

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf: 15 54 26/15 56 06

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10

Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3, Tlf.: (02) 69 30 15/60 43 51

Gavekonti:

Postgiro: 0814 5 00 40 64 – Bank: 7041.05.13976

Blikk på tiden

I moralens navn

Det er så mangt som kommer på trykk her i dette land når det gjelder den katolske kirke. Forleden dag kunne vi lese i avisen om 17-årige Peter som nå kunne føle seg "lykkelig og stolt" (!): Han hadde nemlig endelig fått vite hvem hans far var - en irsk romersk-katolsk biskop! Først i en alder av 65 år hadde biskopen innrømmet sin synd, som med litt enkel hoderegning ikke akkurat daterte fra i går.

Og dette kommer altså på trykk i en norsk avis med bilde og det hele, mens det i verden rundt oss raser krig og elendighet på alle kanter. Det synes fullstendig underordnet at man i den samme moralens navn burde ha ganske andre og viktige saker å rette oppmerksomheten mot enn biskoper som "avler barn i dølgsmål", slik vi fikk lese. Men siden verdenssituasjonen selvsagt ikke bare er katolikkenes ansvar, er naturligvis en biskops sidesprang adskillig mer "gefundenes Fressen" for norsk publikum. Som atter en gang kan riste på hodet og gni seg i hendene mens de fryder seg over disse forferdelige katolikkenes og deres umoral. For ikke å snakke om at det er nok et argument for EF-motstanderne som frykter hvor ille det vil bli å komme i hus med så mange av disse papistene.

Nå finnes det riktignok enkelte

svin på skogen her hjemme også, og hver eneste dag dukker det opp nye tilfeller i våre media - fra dagmammaer som jobber svart til underslag og bestikkelser over en lav sko såvel blant politikere som blant toppfolk i næringslivet. Med en smule forbauselse leser vi om at hvis man har vært ansatt på rette sted i rette tid, får man millionbeløp når man går. Vel å merke hvis ens arbeidssituasjon har vært en belastning for familien!

Da er det egentlig ganske underlig at det ikke i vårt samfunn er flere millionærer, f. eks. blant dobbeltarbeidende kvinner.

Men det finnes også de "små syndere" som det ikke brukes trykksverte på, men som på sin måte forteller oss at en ærlig og anstendig oppførsel ikke er noen selvfølge lenger. Som her en dag, da en guttunge som nettopp var satt av utenfor skolen, gjorde sin far oppmerksom på at han hadde rygget inn i bilen bak: "Det sa PANG, Pappa. . ."

Joda, det hørtes unektelig - også for en tilfeldig forbipasserende - at Pappas nærkontakt med naboens bil hadde satt spor etter seg. Men Pappa kjørte videre, og guttungen fortalte muligens stolt til sine klassekamerater at Pappa greidde å stikke av før han ble oppdaget!

Våre verdimål er i ferd med å svekkes, leser vi også, og barn vet ikke lenger forskjell på rett og galt. I den anledning har politiet i Bærum kommune tatt initiativ til å fortelle sjetteklassinger at det bl.a. ikke er riktig å stjele i forretninger. Det har de visst nemlig aldri lært hjemme.

Det er bare det at våre tenåringer leser også aviser og ser fjernsyn, der får de gode oppskrifter på hvordan enkelte voksne oppfatter begreper som sannhet, moral og ansvar. Da er

det kanskje ikke så særlig underlig at barn og unge ikke synes det er så klanderverdig å tøyse grensene for hva som er riktig og galt enda litt lenger.

Allerede i 1946 sa forresten daværende pave Pius XII at vårt århundres synd besto i at vi har mistet syndsbevisstheten. Det vi i hvert fall kan slå fast, er at den har forandret seg. Og at synd ikke nødvendigvis bare er det gale man har gjort, men også det gode man har latt være å gjøre. Dessuten har man i høyere grad fått øynene opp for den "sosiale" synd. Denne form for synd følger av våre livsvalg, eller når vi blir handlingslammede. Vi kan f. eks. være klar over urettferdighet, men likevel ikke gjøre noe med det. Da glemmer vi at stilltiende godkjenning av systemer som gjør de rike rikere og de fattige fattigere, er også en synd. På samme måte som manglende vilje til å forbedre situasjonen er det.

Bilder av utmagrede kropper og tomme barneøyne møter oss i disse dagene i media. Sultkatastrofen som på nytt rammer 40 millioner mennesker i Afrika, når oss helt inn i sofakroken, og hvis dette ikke klarer å vekke verdens samvittighet så hjelp kan mobiliseres fort, er det noe fundamentalt galt til stede. Og jeg er redd for at det "pang" som en gang vil skje, vil etterlate større spor enn bulken i bilen.

Det er godt mulig at Pål Kraby allerede har satt et par tusen av sine millioner kroner inn på postgiro til Kirkens Nødhjelp - sånne nyheter kommer vanligvis ikke på trykk. Men denne gangen dreier det seg også om vår anstendighet - din og min - i moralens navn. *Mater Olava*